

Algatus HELISTA EAKALE LÄHEDASELE!

kutsub üles endast märku andma eakatel ja eakatest, kes vajavad tuge ja seltsi



Foto on illustreeriv

Kodanikuühendused MTÜ Jututaja ja Peaasi.ee kutsuvad endast teada andma eakatel ja eakatest, kes vajavad praegusel kriisiajal emotsionaalset tuge ja seltsi. Ühendused soovivad nii pakkuda leevendust eakate sotsiaalsele isoleeritusele ning tuge vaimsele tervisele.

Kui tavapäraselt pakub MTÜ Jututaja kodudes ja hooldekodudes elavatele üksildastele eakatele noori peamiselt keskkooliealisi seltsilisi ehk jututajaid, kellega koos aega veeta, üksteiselt õppida, siis kriisiajal on vahetud kohtumised asendunud telefonivestlustega. Uuringudki näitavad, et parim ravim üksilduse vastu on suhtlemine ning inimesed soovivad märksa enam suhelda sõprade ja lähedastega, kui nad seda teevad. Erinevatel põhjustel ei ole see alati aga võimalik või suhtlus vajalikul määral tähenduslik. Kriisiaeg võib selle puuduse varasemast enamgi esile tuua.

Seepärast ootab Jututaja endast märku andma eakatel või eakatest, kes soovivad, et neil oleks keegi, kellega aegajalt igapäevastel teemadel vestelda ja üksiolekut ning kriisist tulenevat negatiivsust unustada. „Mõnusad ja tähendusrikkad vestlused annavad inimesele turvatunde – tunde, et ta on kellelegi vajalik. Vestlused aitavad hoida mõtted eriolukorraga kaasnevalt peamiselt negatiivselt uudisvoolt eemal ja turgutada mõlema kõneosalise emotsionaalset tervist,” täpsustas MTÜ Jututaja asutaja ja juhatuse liige Katre Liiv.

Vanusest sõltumata on vaimse tervise eest hoolitsemine oluline kogu aeg. Keerulistes olukordades, nagu praegune kriisiolukordki on, võivad erinevad vaimse tervise häired võimenduda või ka esmakordselt ilmuda. „Lisaks heale unele, füüsilisele aktiivsusele ja regulaarsele toitumisele on positiivne suhtlemine meie vaimse tervise peamiseks alustalaks,” ütles Peaasi.ee tegevjuht Anna-Kaisa Oidermaa.

Telefoniseltsoovivad eakad saavad endast teada anda helistades telefonil 5683 0646 või e-posti aadressil jututaja@jututaja.ee.

Tuge ja nõuandeid vaimse tervise teemadel jagavad Peaasi.ee nõustajad: <https://peaasi.ee/kysi-noustajalt/> Lisainfo:

Algatusega Helista eakale lähedasele! saab tutvuda Jututaja kodulehel: www.jututaja.ee/helista-eakale-lahedasele. Algatus sai hoo sisse märtsi keskpaigas ning seda veavad eest MTÜ Jututaja ja Peaasi.ee.

Sünd on elu ime

„Päike on päevase valguse tooja.
Ema on elude alguse looja.
Elu – see piire ja tõkkeidki laob.
Ema me mõttetest iial ei kao.

Nädalavahetusel saame tähistada emadepäeva. See südamlik tähtpäev kannab sel aastal hoopis teistsugust tähendust. Tavaliselt toob see päev pere kokku, toimuvad kontserdid või teised toredad emadepäeva üritused. Sel aastal on asjalood hoopis teisiti. Lasteaedade, koolide ja asutuste ukсед jäävad suletuks. Samamoodi jääb ära ka valla igakevadine lusikapidu, mis on mõeldud väikestele vallakodanikele ja nende vanematele. Aga

Milline kingitus ja rõõm on olla ema! Neid mõtteid jagavad meie äsja sündinud väikeste vallakodanike emad.

Väikese Loore ema Merilin: „Minu jaoks tähendab sõna ema, kedagi kes armastab tingimusteta. Minu ema on alati olnud armastav, leebe ning kaitsev. Olla ema on parim tunne maailmas, see on piiritu ja tingimusteta armastus. Tunne et sul on keegi, kelle nimel siin elus edasi püüelda. Just lapsed on need keda vaatad ja ükskõik kui hästi või hal-



Tilluke Loore oma perega.

kõik see ei muuda emade rolli ja tähtsust. Head emadepäeva kõigile, loodan, et soojad tervitussõnad ja lähedaste mõtted jõuavad teieni ka sellel keerulisel ajal ja küünla süütan kõigile neile emadele, kes vaatavad ja saavad meie tegemisi seal pilvepiiril – igatsen sind, kallid emad!

ANNIKA AASA
toimetaja

vasti nad ei käitu, sa armastad neid ikka kogu südamest. Teist korda emaks saamine on lihtsam, sest nii palju teadmisi ja kogemusi on juba käes, kuid nagu iga rasedus on ka iga laps erinev ja lapse probleemid võivad olla hoopis teised - söömis-, uneharjumused, ravimid, mis sobivad ühele ei sobi teisele jne. Emaks olemist peaks kindlasti mingil määral õppima. Teadmisi saab omandada tänapäeval nii raamatutest, internetist, koolitustelt kui ka igalt poolt mujalt ja loomulikult – oma lastelt.“



Pisike Jette koos venna ja emmega.

Pisikese Jette ema Jaanika: „Ma olen uhke, et mul on kaks imetoredat last. Seda tunnet ei ole võimalik sõnadega kirjeldada, selliseid sõnu lihtsalt ei ole. Olla ema on kõige puhtam armastuse vorm. Ma arvan, et ei ole võimalik öelda, kes on hea ema. Igale lapsele on oma ema kõige kallim. Me õpime iga päev kuidas olla parem ema. Keegi meist ei ole

emaks sündinud, me õpime seda koos oma lastega. Ma arvan, et kõige olulisem on näidata lapsele välja oma tundeid. Laps peaks teadma kui olulisel kohal ta oma ema elus on. Rääkige oma lastega ja kuulake neid rohkem, neil on väga palju teile öelda. Lapsed, kallistage oma vanemaid.“

Seal seisab aknal mõttik oma – näe, keval taas on Eestimaal. Küül omis mõtteis ütlet tema, et näis, mil lapsi näha saab.

Nüüd kaaslaseks vaid mängiv telon, lill aknal, kass, kes magab veel ... On asjad need, ei süüdan toida. Põik igatsedes ekslel teel.

Küll lähel-seegi aeg kord mööda, mil kallistus on süvmapatt. Süs hirm saab nõomuks, süda nõkkal ja armastus on suurem. Vat!

Lootusrikast ja rõõmsat emadepäeva!

Ideest teostuseni, ehk 9 aastat hiljem – palju õnne! Rakvere valla noortevolikogu on sündinud

2011. aasta kirjutises „Missugune on Sõmeru vald 10 aasta pärast“ märkis tollane volikogu esimees Maido Nõlvak muude asjade hulgas, et aastaks 2021 on vallas tegus ja toimiv noortevolikogu. Täna, 9 aastat hiljem on kõik võimalused selleks olemas, sest 30. märtsi noortevolikogu valimiskomisjoni protokollist võime lugeda otsust:

Kinnitada Rakvere valla noortevolikogu liikmeteks järgmised noored: Liis Mülla, Sigrid Salujärv, Arianne Tõemets, Paavo Basmanov, Jessica Einmann, Krislin Pähkel, Anette Laurimäe, Getter Elis Jalak, Karoliina Kask, Lisandra Lauri, Hannaliisa Rebane, Mait Sander Nõlvak, Kristofer-Rudolf Kõrre.

16. aprilli videopöörumises vastvalitud noortevolikogu liikmete aadressil, tegi praegune volikogu esimees Peep Vassiljev väikese tagasivaate asjade käigule, mis algas 2018. aasta detsembris kui noortebraadi juhataja asetäitja Kristina Veinberg käis välja mõtte korraldada vallamajas kokkusaamine. Aktiivsete noorte osalusel, kes tundsid muret valla elu arendamise pärast ja soovisid kõigiti selle juures toeks ja abiks olla, küpseski 2019. aasta jaanuaris plaan, mis tänaseks ametliku kinnituse on saanud.

Kahjuks on need noored praegu oma õpingutega erinevates kõrgkoolides liialt hõivatud, et valla tegemistes järjekindlalt kaasa lüüa. Küll aga on suuresti just nende töö tulemus see, mis kajastub noortevolikogu põhimääruses: „Noortevolikogu eesmärk on esindada noorte huvisid ja arvamusi, teadvustada noortele vallavalitsuses toimuvat, rääkida kaasa valla noorsootöö korralduslikes küsimustes, julgustada noorte kodanikualgatust ning kaasata noori kohaliku elu korraldamist puuduta-

vatesse otsustusprotsessidesse.“

Nagu väitis samas videopöörumises ka valla haridus- ja noorsootöö nõunik Monica Jaanimets, on suur rõõm, et vallas on teotahtelisi ja julgeid noori, kes on valmis väljakutseteks. Tõsi, praegune eriolukord mängis vingerpussi valimistulemustele - valimisaktiivsus oleks tavaliselt suurem olnud – kuid pole hullu, vigadest õpitakse. Tõsiasi seegi, et lootus sureb viimasena. Erinevaid asjatoimetusi korraldades ei kaotanud lootust ka noortebraadi liige Raili Kruusamäe, kes Eesti maaülikooli loengute kõrvalt tulinu- gisel ja järjekindlalt ka noortevolikogu valimistesse panustas. Talle sekundeeris päris volikogu kogemusega Kerli Kängsepp. Koos tehti reklaamiklippe ja tutvustati tegevuskava. Aitäh teile! Edasist näitab vaid aeg. Ees ootavad uued kohutused ja ettevõtmised. Edu teile, noortevolikogu liikmed!

Tänu ka neile noortele, kes olid valmis oma valimiskogemust lehelugejatega jagama.

SIRJE REBANE



Sigrid Salujärv: „Oma valimiskogemusest saan nii palju õelda, et kuskil eraldi kampaaniat siiski ei korraldanud. Pigem oli otsene suhtlus tuttavatega, et neile teadvustada, kuhu olen kandideerinud ja millisel eesmärgil-

Lisaks sellele, et tegelesin samal ajal töökoha leidmise ja kandideerimistega ning eriolukor- rast tulenevalt muutus elukorraldus. Kandideerisin Tartu Eesti Töötukassasse ja olen alates 8. aprillist Tartus tööl. Kindlasti ei tähenda see seda, et peaksin noortevolikogust loobuma. Loodan, et leiame kõik koos teise lahenduse, kuidas saan jätkata volikogus. Olen arvamusel, et kõiki olukord on võimalik lahendada.

Tulles tagasi valimiskogemuse juurde, siis isegi olenemata sellest, et ei korraldanud peale näost-näku või eraldi suhtluskanaleid kasutades midagi suurt, sain enda imestuseks päris mitu häält, mis tähendab, et otsene suhtlus ilma suure kampaaniata avalikult ei ole alati oluline, sest nagu näha leivad Ubja valijad, et sobin noortevolikokku. Mul on siiralt hea meel kõiki nende valijate üle.“



Hannaliisa Rebane: „Valimised läksid üsna sujuvalt ja libedalt, aga ei ütleks, et sealt erilise kogemuse sain. Reklaamisin küll ohutul viisil, aga see pole ikkagi see. Minu meelest oleks võinud valimised edasi lükata, aga muidu oli emotsioon üsna positiivne, kuigi e-keskkond oli natuke vi- gane.“



Paavo Basmanov: „Kandideerimisel olin väga põnevil, mis hakkab edasi saama? Olin käinud mitmel koosolekul ja ka üritusel, kust sain palju uut infot. Kuna olin algusest peale juba asja- ga kursis, otsustasin kandideerida. Probleemiks oli, et Vaeküla kandis ju ei teata mind. Loodan, et nüüd hakatakse tundma. Mul oli raske reklaamida ennast, sest ma ei soovinud plakateid üles panna ning ma otsustasin lihtsalt nendega, keda ma tundsin, rääkida valimis- test. Kuna COVID-19 jõudis Eestisse, siis väga paljud ei saanud hääletada. Olen õnnelik, et sain noortevolikogusse.“



Liis Mülla: „Minul on au olla noortevolikogus, sest siis saan anda endast parima. Mõtlen selle all seda, et saan esindada meie noorte häält ja arvamust. Ma arvan, et sellest on kasu ja siis on ka noorte hääl esinda- tud. Nalja sai sellega, et pidi käima näiteks noor- tekeskuses hääletamas ja siis oli veidi võõras see, et pidi üksi minema hää-

letama, sest olen harju- nud käima seltskonnas. Mind üllatas, et sellises olukorras nagu meil praegu on, sain endale teha ka teisiti reklaami ja teostada oma mõtteid.“



Krislin Pähkel: „Mind üllatas, et ma sain enda koolist kandideerivatest õpilastest rohkem häält. Mul oli raske reklaamida ennast, sest ma ei soovinud plakateid üles panna ning ma otsustasin lihtsalt nendega, keda ma tundsin, rääkida valimis- test. Kuna COVID-19 jõudis Eestisse, siis väga paljud ei saanud hääletada. Olen õnnelik, et sain noortevolikogusse.“



Mait Sander Nõlvak: „Olin üllatunud, et jäin Kristoferiga viiki. Kuigi olin kindel, et saan voli- kokku, olin ikkagi elevil ja õnnelik. Ootan juba valla noorte elu paran- damist!“

Tule orienteeruma!

Vaatamata eriolukorra- le on meil lubatud ja isegi soovitatud liikuda värskes õhus – orienteerumine sobib selleks väga hästi! Berry- mur orienteerumisklubi on Rakvere valla kantidesse ülesse seadmas orientee- rumise püsiradasid. Hetkel saab oma orienteerumis- oskusi katsetada Uhtna ja Näpi (nutikas rogain) pü- siradadel. Radade info ja materjalid ning tulemused jms on kajastatud selleks loodud veebilehtedel:

<https://www.berrymur.ee/voistlused/uhтна-pysirada/>

<https://www.berrymur.ee/voistlused/napi-pusirada-nutikas-rogain/>

Planeerimisel on rajad teistesse Rakvere valla piir- kondadesse.

Kalender on leitav: <https://www.berrymur.ee/kalender/>

Radasisid on võimalik lä- bida endale sobival ajal. Maastikul on tähistatud kõik kontrollpunktid. Soovijatele on tagatud aja- võtt ja edetabel, kasuta- des selleks QR koodi süs- teemi või GPS jälgimist. Rohkem informatsiooni www.berrymur.ee



Hea orienteeruja, palun ära käi ühe sõbraga jaluta- mas, teise sõbraga jook- mas või rattaga sõitmas ja kolmandaga orientee- rumas. Kui liigud, siis üksi või ainult koos pereliikme(te) ga.

Hoiame üksteist ja seik- lusrohket orienteerumist!

Terviseamet hoiatab eriolukorra ajal leviva- te pekkuste eest

Viiruste levikuga koos le- vivad ka hirmud ja ärevus. Seda kasutavad ära kelmid, kes proovivad heausklike- le inimestele müüa erine- vaid teste ja tooteid, mis lubavad viirust tuvastada või ära hoida. Levinud on petturite kõned, milles pakutakse Terviseameti või Tervise Arengu Instituudi nimel raha eest koduseid teste viiruse tuvastamiseks. Kinnitame, et kõik sellised kõned on libakõned, mida tasub ignoreerida. Proo- vitakse müüa ka libaravi- meid. Tuletame meelde, et kui pakutakse midagi, mis tundub liiga hea, et tõsi olla, on suure tõenäosusega tegemist pekkusega.

Palume jagada hoiatust oma eakate lähedastega, kes on tihti petturite siht- märgiks.

Eriolukord eriliste noortega

Rakvere valla noorsootööst

Olen valla noorsootöös olnud pea 20 aastat. Algselt vabatahtlikuna, ringijuhendajana ja projektijuhina, aga viimased 12 aastat noorsootöö spetsialistina. Millegipärast just 2019. aasta lõpuks väsisin noorsootööst ära. Üheks põhjuseks kindlasti pidev sarnaste probleemide taas esile kerkimine ja lahenduste otsimine. Saatusel on aga omad keerdkäigud ja nii tekkis 2020. aasta märtsis eriolukorra kehtestamisega olukord, kus ma nagu ärkasin unest ja alustasin koos kõigi Rakvere valla noorsootöötajatega valla noorsootööd justkui uuest lähtepunktist.

Olen tõeliselt vaimustunud nendest tugevatest, tahtejõulistest ja empaatilistest valla noorsootöötajatest, kes eriolukorra väljakuulutamise järel ennast avasid ning olid täis jõudu ja tahtmist uuel viisil valla noori erineval kombel aitama ja nende jaoks olemas olema. Kui on kuulda, et mõnel pool jäid noorsootöötajad sundpuhkusele, siis meie valla töötajate töökoormus kasvas üle tavatundide. Kiiresti ja leidlikult tuli nende noorteni jõuda, kes seda vajasid.

Eriolukorra märksõnadeks on – pidev mõttetöö ja ideede otsingul netis surfamine, uue infoga tutvumine ja olukorra endale selgekstegemine, noorsootöötajate omavaheline tihe suhtlemine sotsiaalmeedias ja üksteise tunnustamine, ettepanekud vallavanemale, pidev koostöö omavahel ja valla ametnikega. Jätkub mobiilne noorsootöö, mida tehakse osaliselt valla poolt organiseeritud patrullimise käigus. See kujutab endast väljas kõndimist ja ümbruse jälgimist, et kas inimesed peavad kinni kehtestatud reeglitest. Vajadusel selgitatakse, miks peab reegleid jälgima. Samas tutvustatakse kohapealseid võimalusi tegevusteks, mis on nii valla poolt kui noortekeskuste poolt välja töötatud, et kõiki eriolukorra reegleid täites saaksid nii täiskasvanud kui noored oma aega huvitavalt sisustada.

Noortekeskused on välja mõelnud väga palju erinevaid tegevusi – puslede kokkupanek, meisterdamisvahendite komplektid, kontaktivabad mängud õues interneti vahendusel, aarete jahid, viktoriinid jpm.

Eriolukorra tingimustes tuli korraldada ka esimesed noortevolikogu valimised. Tuli välja mõelda noortele kontaktivabad valimised, mis kujunes põnevaks väljakutseks ja millega kõik noorsootöötajad said suurepäraselt hakkama.

PIRET LAIDROO
noorsootöö spetsialist



Järgisime kõiki eriolukorra nõudeid.

Noorsootöötaja Lilian Loit oma lahendustest Lepna noortekeskuses:

Oleme elanud juba nädalaid eriolukorrast tulenevate meetmete järgi. Artikli ilmunisel veel mõned nädalad otsa. Need nädalad liigitaks kaheks etapiks.

Esimene etapp. Algas see kõik sellest, et noortekeskused ja koolid pandi kinni ja tuli kiiresti leida alternatiivseid tegevusteks ehk siis mobiilne noorsootöö. Võiks öelda, et siis oli veel päris hea aeg. Noored said

vabalt kodukohas mitmekesi õues liikuda, mängida palli, trikitada skate-pargis ja mänguväljakutel ning niimoodi ennast välja elada. Õues sai kasutada noortekeskuse vahendeid ning istuda õuepingil ja suhelda.

Samuti oli võimalus osaleda Rohenäppude tegevustes, külvata seemneid ja hoolitseda taimede eest. Kasvatatud taimedest sai rohelist lõigata võileivale või salatisse. Lilletaimed saame istutada õue, nautimaks suvel lilleilu. Küll see viirus ka ükskord taandub.

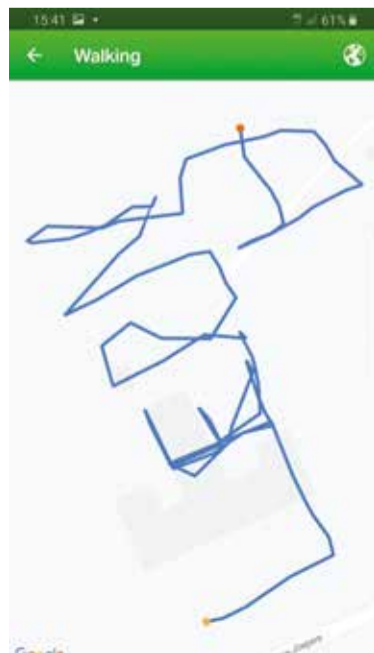
Tegime noortega õues käte n-õ kuiva trenni, tuletasime meelde, kuidas käsi pesta. Käisime poistega jalgpalliplatsi vaatamas, sest nad kurtsid oma probleemist. Arutlesime ja otsisime lahendusi. Käisin aleviku vahel lahtiste silmadega ringi ja vaatasin uusi tegevusi ja mängu, mida annaks edaspidi teha, mängisime sõnamänge.

Kuna ma Lepna kanti ei tunne nii hästi, siis tegin noortele ettepaneku, et teeme iga päev väikese matka ja noored tutvustavad aleviku erinevaid kohti, nii põhja kui lõuna, nii ida kui lääne suunas. Et siis kui olukord lubab, saaks noortega jalgsi või jalgratastega matkale minna. Tutvustasin noortele ka äpp Endomondo, mille abil saab salvestada oma liikumist ja on võimalik kaardile joonistada huvitavaid kujundeid ja sõnu. See tegevus annab õues liikumisele jälle uue väljundi ning on põnev ja huvitav. Jälle uus kogemus nii noortele kui mulle! Tutvustasin ka „Asu seiklema“ ja „Lähme õue pildistama“ üritusi.

Kätte jõudis teine etapp – koroonaviiruse COVID-19 vastu võitlemise valem 2+2, tõkestamiseks viiruse kiiret levikut. Mänguväljakud, skate-park kinni, noored väga kurvad ja protesti täis. Alustasin Lepna kandi igapäevast järelevalvet seoses eriolukorraga. Kui noortele rahulikult selgitada ja osata vajutada õigele nupule, saavad nad väga hästi aru asjade tõsidsusest. Paljud neist jäid siseruumidesse ja järgisid nõuet „Püsi kodus“. Suhtlemine noortega ja vanematega läks veel rohkem erinevatesse sotsiaalportaalidesse. Kutsun jälgima ka Lepna noortekeskuse vastvalminud FB lehte.

Toimusid ka Rakvere valla noortevolikogu valimised. Eriolukorra tõttu ei saanud kasutada sisekoridori, pidi leidma alternatiive. Kui plaan A tugeva tuule tõttu ei toimunud, siis pidi olema plaan B varuks. Akna kaudu nõõri abil desovahend ja ümbrik teele ja ümbrik postkasti ja tehtud. Jälgisime kõiki eriolukorra nõudeid. Sain tuttavaks Lepna kandi noorega, kes kandideeris. Kuulasin tema mõtteid seoses uue olukorraga. Kutsusime noori valima.

Igapäevaselt suhtleme noorsootöötajatega ka FB Messengeri kaudu ja proovime ZOOM keskkonda. Jagame oma mõtteid, tegevusi ja kogemusi. Oleme üksteisele suureks toeks ja hoiame üksteist!



MOTO

Igal hommikul, kui sa tõstad pea padjalt, on sul olemas kõik, mida sa vajad.

Endomondo äpiga saab salvestada oma lustliku liikumist, millest joonistuvad kaardile huvitavad sõnad ja kui tahad suurelt kirjutada ja viljapõld tuleb ette, siis tuleb A täht kõrvale kirjutada, peaasi, et kõik ära mahuks.



Sirle ja Oxana mobiilsel noorsootööl.

Noorsootöötajad Oxana Nikitina ja Sirle Pihlak Sõmeru noortekeskuse töökorraldusest:

Oleme praegu väga kummalises ajas, milleks meist keegi polnud valmis. See aeg on olnud äärmiselt põnev väljakutsete periood. Päevapealt tuli oma elu ja töö ümber korraldada. Alguses tundus, et saab vabamalt hingata ja rahulikus tempos toimetada, kuna planeeritud tegevused ja sündmused jäid ära, kuid see tunne kadus esimeste päevadega. Aeg täitus teiste tegevustega - koosolekud Zoom keskkonnas, Skype-kohtumised, noortega suhtlemine sotsiaalmeedia kanalite kaudu jpm. Tuleb tunnustada, et digipädevused ei ole üldse nii head kui algul arvata võis ning tuli hakata õppima ja ennast ületama.

Tihtilugu tabame end mõttelt: kas me jõuame ja kas üldse peabki jõuma kõikide noorteni? Ja kui jõuda, siis kuidas? Piisab ehk sellest kui suudame toetada ja aidata päevas 2–4 noort, kes vajavad toetavat ja mõistvat noorsootöötajat, et oma ärevustega tekkinud olukorras toime tulla? Muide, vahel võib vestlus noorega kesta tunde.

Rakvere valla noorsootöötajad on toeks nii noortele, kui ka üksteisele. Kogu see koroonaa olukord on meid liitnud ja tugevamaks teinud. Jagame ideid ning innustame. Mõnes mõttes oleme saanud isegi uue hingamise – tõenäoliselt tuleneb see vajadusest olla noortele toeks, rasked ajad ikka liidavad inimesi.

Meil noorsootöötajatel on oma ühine FB grupp. Antud olukorras on see olnud meie päevade lahutamatu osa. Seal toimub üksteise toetamine, ideede jagamine ning loomulikult käib selle juurde ka mõnus huumor, et eriolukord mõnusamalt üle elada.

Me näeme, et nii nagu meil, täiskasvanutel, oli alguses raske olukorraga kohaneda, oli ka noortel, aga nüüdseks on tagasiside pigem positiivne. Ka kooli ülesannetega saadakse juba paremini hakkama, noored oskavad ise oma aega ja tegevusi planeerida.

Mitte ainult eriolukorras, vaid ka tavaelus on oluline märgata ja arvestada, mida noored vajavad, soovivad ning arvavad. Noored, teie arvamus on meile tähtis! Kirjuta noorsootöötajale – ootame teie tagasisidet, mõtteid! Kirjuta, kui sul on mure või tahad midagi jagada või kui lihtsalt tahad suhelda. Keegi ei tohi tunda end üksinda ja üksikuna. Noorsootöötajad kuulavad ja mõistavad ning selgitavad.

Noorsootöötaja Lilian Lindmäe lahendused Ubja noortekeskuses:

Selline eriolukord on pannud tegema väga palju pingutusi nii töös kui kodus. Mitte ainult noorsootöötajad vaid kõik inimesed – nii suured kui väikesed – on pidanud tulema välja oma mugavustsoonist.

Eks algul on ikka hirm tundmatu ees, kuidas töö peaks välja nägema, mida me üldse saame teha jne, aga hirmudest tuleb üle olla.

➔ Ubja noortega tegime Messengeris noortekeskuse grupi (täna on meid seal koos 19 noort), mille kaudu töö toimub. Enne piirangute algust panime ühiselt paika õhtused tegevused, kas mängime õues koos midagi või läheme jalutama. Tegevusi jagus igasse päeva ning korraga ei tundunudki see kõik nii hirmutav. Õhtuti jutustasime grupis või suhtlesime individuaalselt. Peamine murekoht oli õppimine, kogu süsteem oli niigi võõras ja kool nõudis üha rohkem ja rohkem, noored tahtsid tagasi kooli saada.

Sisimas ju ootasid isegi seda hetke, et järsku on varsti kõik läbi ning saab elada tavalist elu edasi, aga nagu on ütelnud – alati saab ka hullemaks minna, siis muutus kõik ning kuulutati välja piirangud. Jälle tuli hakata oma tööd ja elu ümber kujundama.

Noortele mõjusid sellised piirangud eriti, neis tekkis tohutu mäss kõige vastu. Midagi teha ei tohi, kusagil käia ei tohi, õppida on liiga palju – me elame nagu vangis. Edasised õhtud möödusidki selgitustööd tehes.

Võin rahule jääda Ubja küla noortega, kes on tulnud netis mängudega kaasa, lihtsalt suhelnud, julgavad avaldada oma arvamust. Leidub ka neid, kes võtab mõnel õhtul netis mängujuhtimise enda peale ning siis muutun ka mina ise lapsemeelseks ja mängin kaasa. Oleme teinud netis erinevaid lauamänge, piltide äraarvamist. Nädalavahetuseks saavad noored omale meisterdamise komplektid koos juhendiga jne.

Tööpäevad on ammu liikunud raamidest välja, päevad on väga pikad ja oma nädalavahetusest loovutad ka mõned tunnid noortele.

Meie, noorsootöötajad, oleme kui üks ja kokkuhoidev pere – üksteise jaoks olemas, jagame ideid, anname nõu.

Olen mõelnud, et kust tuleb see energia, et jaksad teha pikki päevi ning ideid jagub, mida noortega teha – see energia tuleb noortelt ja oma perelt, kes on olnud toeks – mina istun ju õhtuti ekraani taga.

Noorsootöötaja Diana Pähkel tööst Uhtna noortekeskuses:

Meil algas see eriolukorraaeg vaikselt. Tegin noortega grupi ja seal suhtleme ning mängime mängu. Meisterdamishuvi olen ka hoidnud üleval – teinud kaarditoorikuid ja pannud üles pilte, kuidas neid meisterdada. Sama on küpsetamise õppega – postitan tegevused ja noored teevad. Rõõmuga jagasin ka seemnepakikesi külvamiseks. Üritan nendega igapäevaselt suhelda. Ise päris peale ei pressi. Eks koolivaheajal on noortel rohkem seda suhtlemist vaja ja selleks olid tegevused plaanitud. Olen üritanud otsesest kontakti noortega vältida. Muidugi olen olemas kui nad tahavad jalutada ja niisama juttu rääkida. Seda kõike eriolukorra reegleid jälgides 2+2 ja kehva enesetundega välja ei lähe. Ühe noorega käisin discgolfi mängimas ja seiklusrada läbimas. Päris palju aega kulub meisterdamisvahendite ette valmistamiseks. Lõikemasin jms võtab päris palju aega.



Valimised Uhtna noortekas.

Noorsootöötaja Moonika Mänd Vaeküla noortekeskuse tegemistest:

Meil on noorsootöö suuremal osal suunatud internetti. Igapäevaselt peetakse vestlusringe ja räägitakse erinevatel teemadel. Vestlemiseks on tehtud noortega ühine grupp, kuhu liikmed võivad alati kirjutada ja noorsootöötaja saab infot jagada. Hetkel suuremaid muresid pole. Kuna nädala sees on palju õppida, siis oleme suunanud tegevused õhtusse ja nädalavahetuse ning vaheajale.

Väga hästi on läinud käima noorte nn rohenäppude projekt, kus nad said võimaluse panna seemned mulda ja nüüd kasvavaid taimi vaadelda ning vaatlustulemused mappi kirja panna.

Kodus kokkamiseks anname iga nädal uued teemad, mida kodus olemas olevatest asjadest teha saavad. Valminud on tervislik võileib, salat ja hommikusöök munast.

Oleme korraldatud seiklusorienditumise, fotojahate, mõistatuste lahendamisi jms.

Käelise tegevuse arendamiseks ja iseseisvaks mõtlemiseks olen otsinud erinevaid meisterdamise võimalusi. Väga palju saab ära teha taaskasutatavatest

materjalidest nagu näiteks munakarbid ja WC-paberi rullid, kasutades veel lõnga, niiti, värvipaberit jms mis kõikidel lastel kodus olemas on.

Vaheaja täitsime seiklusorienditumise ja fotojahiga ning noored said kodus valmistada soolataigent, millest voolida erinevaid asju.

Seoses hetkeolukorraga on tulnud kogukonna liikmetelt palju uusi ideid. Nendest on mõned juba ette võetud ja lahendused otsitud. Taotlus on esitatud KOPi kevadvooru noortele suunatud projektiks, millega soovime mänguväljakule rajada keksuplatsi ja elusuuruse „Reis ümber maailma” mängu. Nüüd jääb vaid üle pöialt hoida.



Vaeküla noored panid seemned mulda.

ÜLESKUTSE

Riigis väljakuulutatud eriolukord mõjutab kõiki inimesi. Toimunud on suured muutused tööturul ja haridusasutustes ning kindlasti on see mõjutanud ka sinu seniseid plaane.

Anname sulle teada, et Rakvere vallas tegutseb Noorte Tugila nüüd nutikalt ehk Noorte Tugila spetsialistid ootavad sind kohtuma ja suhtlema eelkõige sotsiaalmeedia kanalite kaudu. Noorte Tugila on valmis sind kuulama ja kaasa mõtlema ning annab oma parima, et sinu murele lahendus leida. Ootame sind ühendust võtma ka siis, kui soovid lihtsalt kellegagi rääkida.

Kirjuta või helista TUGILA noorsootöötajatele:

Elin Lemberg: elin@rakverevald.ee
tel 5309 9000 või kirjuta
FB Elin Lemberg;

Oxana Nikitina: oxana@rakverevald.ee
tel 5301 5577 või kirjuta
FB Oxana Nikitina

Meie ootame sinuga suhtlemist.

OLE TERVE JA HOITUD!



Kodus passimine on igav! Me oleme nõus.

• Värskes õhus viibimine on sulle hea, sõpradega suhtlemine ka, aga tee seda ohutult ja viisakalt! Siiski ei ole hea mõte liikuda suurtes seltskondades, eelista liikumist üksi või 1 sõbraga!

• Hetkel on käes ainus moment su elus, kus täiskasvanud ütlevad, et palun suhtle oma sõpradega netis. Kasuta seda ära!

• Pea meeles, et isegi kui sul on väga hea tervis, võid sa viiruse kanda edasi kellelegi, kelle tervis nii hea ei ole. Pese käsi, hoia eemale rahvarohketest kohtadest ja kui ise haige oled, ära üldse oma nina toast välja pista!

Tuul kultuurilaeva purjedes

Meelelahutusmaastik on tavarütmile leidnud hoopis teise lähenemise, mis näitab taas loovinimeste loomingulist otsustusvõimet.

Nii on saanud peaaegu ülepäeviti nautida kontserte, vaadata etendusi, teha kaasa muuseumituure, saada osa ooperist, istudes otse esireas. Üles on leitud vanad lauamängud ja filmid. Ikka ja jälle sirutub käsi mõne ammu seisma jäänud raamatu järele raamatu-riiulis või otsid meelepärast interneti avarustest. Justkui kõik teed oleks läinud valla. Ja emake loodus on kinkinud nii päikesära kui rajutuult, vihmasagaraid ja lumehangi. Ja aeg, see kallis aeg - ka seda tundub suurel osal meist nüüd voli pärast käes olevat. Siinkohal muidugi teen kummarduse kõigile neile inimestele, kes seda kõike kahjuks eeslinil töötades kogeda ei saa.

Kui see viirusekoledus kõrvale jätta, on elu ju nautitav. Milline olukord aga valitseb valla kultuuri- maastikul, uurime asjaosalistelt endilt.

Külmetav kultuur ja spontaanne sport eriolukorras

2020. aasta algus, rohkelt häid ideid ja plaane, tihe ajakava, läbirääkimised erinevate esinejatega – kultuuri ja spordiürituste kalendri kinnitamine. Ees oli seismas tegus aasta, täis kultuuri- ja spordiüritusi.

Äkitselt tekkisid murepilved, 12. märtsil 2020 kuulutas valitsus seoses koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja viiruse tõenäolise Eesti-sisese leviku laienemisega riigis välja eriolukorra 1. maini, kui valitsus ei otsusta teisiti. Keelati avalike ürituste korraldamine. Aprillis olid meid ees ootamas näiteringide etendused, kevadpeod ja tantsuõhtu, jooks „Südame heaks“, kevadine fotojaht, jüriööjooks ja sportlik perepäev.

Esimene ehmatus läks paari päevaga mööda ja saime aru, et uue olukorraga tuleb kohaneda. „Sellel kevadel siis teisiti“. Tuli leida alternatiivseid lahendusi.

18. märtsil kuulutasime e-keskkonnas välja võistluse „Iga samm loeb“. Eesmärgiks seadsime teha maakerale tiir peale. Osalejad said igapäevaselt üles märkida oma päeva jooksul astunud sammud. Ja tulemus: 63 aktiivset sammulugejat, 14 päevaga astunud 9 433 678 sammu, mis tähendas ligikaudu 7300 km läbimist. Tublimad kogusid 14 päevaga 342 638 sammu ehk päevas keskmiselt 24 474 sammu.

Märtsi lõpus innustasime inimesi mõistlikult värskes õhus liikuma ning avasime Rakvere valla kaheksas kandis seiklusrajad „Asu seiklema“ – Arknal, Lasilas, Lepnal, Uhtnas, Ubjas, Sõmerul, Veltsis, Vaekülas. Rajad on avatud vähemalt 1. juunini. Rajakaardid ja rajaga seotud küsimused on leitavad Rakvere valla koduleheküljel ning facebookis. Küsimused sisalduvad nii tähelepanuülesandeid kui ka teadmiste kontrolli ning isegi tegevusülesandeid. Huvi radade vastu on juba lühikese ajaga olnud väga suur. Kõige populaarsemad on hetkeseisuga olnud Lasila, Vaeküla ja Lepna rajad. Jooksvalt ärgitame inimesi võimlema ning tervislikke retsepte jagama.

Aga, et elu liiga sportlikuks ei muutuks käivitasime märtsi viimasel päeval viktoriinimaratoni. Viktoriin „Tunne oma koduvalda“ pakkus harivat meelelahutust, mida sai turvaliselt koduseinte vahel nautida. Nädalas oli ca 20 küsimust, mis aitasid tundma õppida Rakvere valda. Vastajaid oli igal nädalal kusagil 20 ringis, mis oli üle ootuste kõrge tulemus. Vastuste põhjal võis järeldada, et vallas toimuvaga ollakse hästi kursis. Kõigi vastajate vahel loositi igal aprillikuu esmaspäeval välja auhind.

Jooksvalt on täienenud ka meie tööülesannete nimekiri. Kiirelt tuleb leida loovaid lahendusi ja pakkuda tuge kriisi teemade lahendamisel. Alates 16. aprillist tegeleme informatsiooni kogumisega valla eakate

toimetuleku ja heaolu kohta, mis on andnud meile positiivse emotsiooni. Lisaks püüame igapäevaselt innustada oma kolleege motivatsiooni kõrgel hoidma. Oleme kaasanud nad samme lugema ja terviskumalt toituma. Tuletame meelde puhkuse olulisust.

Milliseks kujuneb olukord peale 1. maid? Plaanide ja mõtetega olema hetkel juba suves ja loodame, et kavandatu realiseerimine ka õnnestub. Ootel on Rakvere valla suvejooks, suvesimman Uhtnas, rattamatk „Kirju liblika suvi“ koos valla sportlike suvemängudega.

Kindlalt loodame teid kõiki kohata 26. septembril, kui on plaanis korraldada üks ühine suur „Maal elamise päev“.



Siirid.



Eva Linda.

Kultuuri ja spordi mõtteid jagasid kultuurinõunik
SIIRI SAARMETS,
spordi- ja tervisedenduse spetsialist
SIIRI KOHVER,
kultuuritöötaja
EVA LINDA ROOST

Seoses riigis valitseva viiruseohuga, on keelatud kogunemised ja peatatud kollektiivide otsekontaktis toimuvad tegevused. Mida tähendas selline teade valla kultuurikollektiividele? Millised tunded valdasid ning milliseid lahendused on leitud?

Uhtna mandoliiniorkester:

Iga kollektiiv, mis vähemalt kord nädalas koos käib, on justkui suur pere. Üheskoos tuntakse rõõmu õnnestumistest või kurvastatakse ebaõnnestumiste puhul. Nii nagu praegu peame leppima sellega, et ei saa külastada oma lähisugulasi, lepime ka sellega, et mandoliiniorkestri pere ei kohtu. „Perepea“ Jaanus on kõigile andnud lugude nimekirja, mille abil tuleb igapäev oma kodus n-ö näpud soojad hoida. Seda, kas pilliharjutamisega tegeldakse või tuleb kriisi lõppedes mandoliin tolmu alt välja otsida, ei tea keegi peale pilliomaniku.



Üksik mandoliin.

Üks on kindel, kui see kõik ükskord läbi saab, siis esimeses proovis on kindlasti kohal kõik 50 orkestranti.

Elina Peri, Uhtna naiskoori ja Uhtna põhikooli laulukooride ja pilliõppe juhendaja:

Tunded olid ikka väga äärest ääreni. Mäletan veebruarikuist ohkamist, et see maikuu saab ikka kiire olema – vähemalt 3 esinemist oli plaanis naiskooril, samapalju esinemisi ka laste- ja mudilaskooril. Kui selgus, et ringid ei tohi enam kontaktproove teha, tuli töö ümber korraldada. Kooridega oleme jätkanud selliselt, et kirjutame häälepartiitid noodikirjutusprogrammi ja eksportime need helifailideks, mida siis saadame kas facebooki või ekooli kaudu lauljateni. Selgus ka, et enamik esinemistest on lükatud kaugemasse tulevikku. Loodame naiskooriga esineda rahva ees 20. juunil Uhtnas, kus tähistatakse suve algust. Kui lubatakse, siis teeme ära! Igatahes ei jõua ära oodata, millal reaalselt jälle kokku laulma saab hakata. Kõigile meie lauljatele ja kuulajatele aga soovin optimistlikku meelt ning jääme terveks!

Samasugune töö on ka pilliõppega (kandle, plokkflöödid). Saadan noote ja helifaile ning kanneldele koostan ka vastavalt tellimusele õppevideosid. Tänu liik olen iga video eest, mis saadetakse, aga neid võiks rohkem olla.

Sõmeru näitetrupp:



Näiteringi proov.

Oleme pikal pausil. Kahjuks jäi ka esietendus, milleks me valmis olime, ära. Nähtavasti saatus või vaimude maailm ei taha, et me selle etendusega veel välja tuleksime. Kui olukord võimaldab, saame õues kas või 4-meetrise vahedega uuesti ka proovidega algust teha, et siis sügisel esietendusega ikkagi oma armastatud publiku ette jõuda. „Arvasime, et oleme elus kõik pörgud läbi käind, aga näed sa, saatan saatis veel ühe!“ Tuleviku nimel kannatame ära!





Naisrahvatantsurühma Sõmeru Sõsarad juhendaja Kristi Palits:

Rühma esindajana võin öelda, et kõik Sõsarad on kuulekad ja püsivad töövälisel ajal ilusti kodus. Osa Sõsaraid peavad ka kodunt väljas tööl käima, osa teeb tööd kodukontoris.

Kodus, vabal ajal, tegeletakse väga erinevate meelistegevustega – käiakse üksi tervisejooksul, perega matkaradadel, maalitakse, kokatakse, mängitakse lauamänge, tehakse käsitööd, aiatöid, -kodus trenni, et võhma jätkuks, meenutatakse õpitud tantsusamme, jne.

Hetkel veel nauditakse praegust olukorda, kuna saab olla koos perega ja tegeleda meeldivate tegevustega. Kuid pisut ollakse ka ärevad ja mures, et kaua selline olukord kesta võib?

Eriolukorra alguses mõtlesin ise tegelikult proovida üles filmida mõned treeningharjutused või tantsukombinatsioonid, mida youtube'i üles laadides tantsija kodus järele teha saaks ja siis omakorda oma liikumised üles filmida ning youtube'i laadida. Aga seda tegema hakates tõdesin, et see vajab siiski lisatehnikat, abikäsi ja rohkem teadmisi nii minult, kui kogu kollektiivilt. Seega tegeleb eriolukorra ajal igaüks meist kodus sellega, mis talle endale kõige rohkem teha meeldib.

Olen ise lapanud teispäeva õhtuti, kui on trenni päev, erinevaid tantsu repertuaari õpikuid, et midagi uut ja sobivat kollektiivile uueks hooajaks leida.

Hea meel oli rühmaliikmete tagasisidetest tõdeda, et vaatamata eriolukorrale pole tantsurõõm ja -tahe kellelgi kuskile kadunud. Kõigil meil on suureks sooviks taaskord üksteist näha ja kallistada.

Sirje Rebane ja naisrahvatantsurühm Tantsu- Smias:

Kuna eriolukord pani aktiivsele ühistreeningule pidurid peale, oldi tantsunaiste arvates paaril esimesel esmaspäeva õhtul, ajal, mil tegelik tantsutund pidi toimuma, nagu kala kuival. Midagi oli justkui puudu – kohustus, meelelahutus, seltskond, emotsioonid, eneseväljendus, pingutus ... Et seda kõike pisutki korvata, pakkusin naistele välja igapäevaseks harjutamiseks järgmise treeningkava:

1. Soojenduseks kõnd toast tuppa. Need kellel koolialised lapsed, võivad teha ka kergeid käteplakse.

2. Hoogusta oma liikumist. Vaata, kus mida on vaja teha. Tee kohe mitu ringi.

3. Lase paar tiiru labajalga – alusta suurest toast. Abivahendiks võid võtta tolmuimeja. Selle aja peale ärkas pere kindlasti juba üles.

4. Nüüd nurgast nurka pöörded. Mitte väga kiired, muidu läheb tolmuimeja juhe sõlme. (Lapsed vaatavad, et emme läks lolliks, aga ära lase ennast sellest häirida.)

5. Pane tolmuimeja ära. Järgmiseks käärhüpped. Sai ju ilusti vaip puhtaks ja lapsed õppima. Super! Lase veel tolmuimejaga üks tiir.

Nüüd hakkame tantsima:

1. „Leemekulbi liigutajad“. NB! Ära hommikuputru üle soola.

2. Valikuvõimalus – „Särtsutants“ või (kes mäletavad veel – Rätti tooma, noh see – mina lähä liina,

emmeru, kummeru ...) Seda sellepärast, et külmpapp kisendab ja poe ring tuleb teha. Särtsutants sobib sellepärast, et poes peab kiiresti käima.

3. Jõudsid koju. Väga hea. Siis tee rahustuseks üks valtser – „Aeg läheb, aga õnn ei kao“. Kõik on ju hästi!

4. Kuna emme jõudis koju, võite pereringis „Oige ja vasemba“ ka teha. Koos kätlemisega, sest peresiseselt ja toatingimustes 2+2 ei kehti.

5. Õhtul uudiseid kuulates – kuidas on lugu laevaliiklusega Läänemerel – tehke tervituseks „Tiiu talu tütrekene“ (algus vähemalt – Ta tuli kaugelt maal, ta tuli paadiga ...)

6. Ja nüüd tuleb sujuvalt pesu ja magamamineku aeg. Seda võite teha „Perekonnavalsi“ saatel.

Ja kui viimane rüblük on teki alla saadetud, tulevad lõõgastusharjutused, vabal valikul, et uueks hommikuks taas vormi olla.

Noh ja seda programmi võite päevast päeva korrata ja harjutuste järjekorda vahetada. Edu meile!

Nagu elu on näidanud, on ikka neid inimesi, keda kohtab vallaüritustel sagedamini kui teisi. Uurime, mida põnevat on teinud meie valla aktiivsed kultuurielus osalejad kriisi ajal.



Jaana Kangro, kultuurinautleja ning Uhtna nais- koori laulja ja mandoliiniorkestri mängija:

Rasketel aegadel on ikka muusika inimestele hingerahu andnud ja rõõmu pakkunud. Laulmine teeb rina rõõmsaks! Enne seda aega, kui kõik veel tavapärase oli, ootasin väga teispäeva. Elina ja Mirja oskavad väga hästi juhendada ja ikka kohe nii, et muusika jõuab südamesse. Arvan, et olengi õppinud julgelt laulma just tänu Elina ja Mirja positiivsusest pakatavale laulukoolile – meie naiskooris. Laulda on nii hea!

Praeguse kriisiaja esimesel kolmel nädalal olin sukeltnud ja mattunud täielikult koolitöösse ning oma laste koduse (kooli)elu korraldamisse. Suures segaduses kadus mitmeks nädalaks teispäevase lauluõhtu tunne.

Esimesi meie Facebooki koorigrupi postitatud helifaile avasin ja kuulasin taustaks. Helitapeedina. Rohkemaks lihtsalt ei suutnud aega võtta. Nüüdseks olen mõnel hommikul ka noodid välja otsinud ning kaasa laulnud. Õige koorilaul see üksi laulmine siiski pole, nii ootangi, et saaks oma päris elu tagasi ... ja koos kõlama. Tahan koos naistega laulda!

Tšikid, ma igatsen koos laulmist! Mandoliiniorkestri suurt kampa rõõmustaks oma kohaloluga palju tihedamini ... Luban!

Tegelikult tegeleme laulmise ja muusikaga oma peres nüüd kokkuvõttes palju rohkem kui enne kriisiaega. Hingerahu on nüüdseks juurde tulnud, tuleb ise otsida ja varuda selleks aega. Rõõmu väikestest edusammudest ja leidmistest on oi kui palju!

Margit Lichtfeldt:

Mina kui keskmine kultuuritarbija, kes kord kuus külastas kino, teatrietendust või kontserti, olen nüüd kriisiajal sattunud mõned korrad vaatama nn kodukontserte. Mulle väga meeldis Tanel Padari kodukontsert – tore oli vaadata kuidas ta oma beebi Lin-



Margit kodukontserdil.

da kaasaelamist nautis. Teine emotsionaalne elamus oli Silvia Ilvese ja tema poiste esinemine. Imetlusväärne, kui andekad poisid, milline tase pillimängus! Olin vaimustuses! Kodukontserdid teebki mõnusaks artisti vahetu suhtlemine pereliikmetega. Vaatasin ka Paul Neitsovi esinemist. Mulle tundub, et valikut on – erinevatele kuulajatele oma lemmikesinejad.

Veel vaatasin ma kodukino laenutuse kaudu äsja linnastunud: „Talve“ ja „1917“.

Olin elevil, kui lugesin uudist, et Linnateatri etendus saab ka nüüd teles näha, sest kõik teavad, et selle teatri etenduste piletijärjekorrad on kaks-kolm aastat pikad. Kahjuks pidin pettuma, sest selgus, et teenust pakutakse Elisa klientidele. Ehk siis tuleb ikka oodata oma järjekorda (pool aastat juba oodatud), kuid ükskord saan ma Linnateatrisse niikuinii!

Tore, et on loodud erinevaid võimalusi, kuidas kultuuri nautida, aga läbi ekraani pole see justkui päris. Kodus jälgides ei ole ma sada protsenti kohal. Ära jääb silmside esinejate vahel, sõpradega vahetu muljete jagamine, „enese sättimine“ ja esinemispaiga miljöö.

Siiski oleme teinud ka teistmoodi väljakutseid, näiteks õnnitlesime sünnipäeval üht sõpra Zoomi keskkonnas, soovitusel oli kanda kleiti, ise endale laud katta ja kõike seda nautida! Panin minagi kõrge kontsaga kingad jalga ja sättisin ennast arvuti ette.

Eriolukorra tõttu jäi mul ära kaks teatrietendust ja mitu üritust, mis oli plaanis BV Sohva Clubis.

Olen ootel, tegelikult igatsen, et taas saaks minna kinno, teatrisse, kontserdile, näitustele.

Ülle Gaver:

Kuigi ma sellest üleüldisest maskeraadist ise aktiivselt osa ei ole võtnud, on see siiski minu elu suutnud mõjutada – nii positiivselt kui ka negatiivselt. Minu suur kirm on tantsimine ja kontserdid. Suurepärane võimalus tantsida oli toredatel valla pidudel ja aeg-ajalt sai osa ka imelistest kontserditest. Praegu kahjuks pidudel käimise võimalust ei ole ja ega tantsule muud alternatiivi pole osanudki leida. Võib ju kodus üksi üritada või lapselastega kaerajaani vihtuda, aga see ei asenda kuidagi seltskonnatantsu. Ja kontserdid – vahetut kontserdielamust ei asenda samuti miski – ei internet ega plaadimuusika. Muusikat kuulasin ma väga palju ka enne suurt jama ja kuulan ka praegu, kuid päris ehtsatest kontserditest ja muusikalidest tunnen väga suurt puudust. Ammu valmisostetud piletid ootavad võimalust määramatus tulevikus realiseeruda.



Lastekaitse Liidu 10 soovitus, kuidas olla eriolukorras toetav lapsevanem

Praegune aeg on nii täiskasvanutele kui lastele väljakutsete ja samas ka koosolemise aeg. Sügav kummardus vanemate ees, kes aitavad lastel koolikohustust täita ka siis, kui koolid on suletud või kes ise nüüd oma lapsi kooliks ette valmistavad.

Enamik lapsi mäletavad täiskasvanuna käesolevat aega mitte spetsiifilise viiruse või pandeemia kontekstis, vaid selle järgi, kuidas nende pere end sel ajal tundis, kuidas suhtlus toimus, missugune oli peamine emotsioon kodus õhkkonnas. Samuti õpivad lapsed vanemaid jälgides ka ise kriisi- ja ebakindluse olukordades käituma.

Täiskasvanute mure perekonna ja lähikondsete tervise pärast ning samuti majanduslikust toimetulekust eriolukorras võib tekitada ärevust ja muserdust. Juhul, kui täiskasvanud saavad tööga jätkata, siis kuidas ennast kodukontori ja (väikeste) laste vahel jagada?

Kuidas täita samal ajal lapsevanema, õpetaja ja töötaja rolli, ilma, et

emotsioonid üle keeks, lapse peale ei karjuks, teda ei alavääristaks, halvimal juhul talle lasku ei annaks või muul moel füüsiliselt ei karistaks.

Nii lapse löömine, kui ka tema sõnadega alandamine kahjustavad last ja on seadusega keelustatud. Vanemana last alandades ahendad tema võimalusi kasvada ja areneda täisväärtuslikuks ühiskonnas, perekonnas ja tööturul toimivaks täiskasvanuks.

Lapse arenguks vajaliku vanemaga või hooldajaga turvalise kiindumussuhete arenguks on võtme- tähtsusega lapsega koos veedetud aja kvaliteet ka kriisi ajal ja konfliktiolukordades.

Lastekaitse Liit kutsub vanemaid hoidma jalad maas, pea selge ja süda avatud oma laste ja iseenda jaoks. Mõned soovitused, kuidas vanemana lastega kodus olles meel rahulik hoida.

Tehke lapsega koos päevaplaan. Arvestage nii lapse kui teiste pereliikmete vajaduste, ettepanekute ja võimetega.

Hea päevaplaan aitab tasakaalustada mängimise ja kohustuste vahet, koosolemise ja endaga olemise, möllu ja vaikuse aega.

Seega võiks päevaplaan sisaldada:

- aega, millal tegelete, mängite ja õpite koos lapsega, ilma samal ajal midagi muud tegemata;
- aega, millal (eelkooliealine ja kooliealine) laps tegutseb iseseisvalt;
- aega, kui vanem saab endaga olla;
- aega, kui tehakse erinevaid majapidamistöid (toiduvalmistamine, koristamine jms), kuidas neid jagatakse ja missugune on laste panus;
- suuremate laste puhul nutiseadme ja ekraani vaba aeg (alternatiivid on audioraamatute, muinasjutude, lugude kuulamine, mängimine jms);
- päevaplaanid võivad olla iga päev erinevad, arvestades pereliikmete erinevaid vajadusi.

Igapäevane füüsiline tegevus koos lapsega. Võimlemine ja koduste

treeningkavade jälgimine aitab tasakaalu säilitada. Kordamööda võivad kõik pereliikmed teha koduse treeningkava või takistusraja.

Rääkige lapsega läbi, mis koos olles aitab hästi hakkama saada. Näiteks pereliikmetele oma aeg päeva jooksul, minasõnumite kasutamine jms.

Rääkige läbi, missugune on kindlalt lubamatu käitumine ja leppige kokku alternatiivid ja tagajärjed: näiteks pereliikmetele haiget tegemine. Alternatiiv – mis on lubatud tegevus, kui laps vihastab (karjub patja, rebib paberit, võtab rahunemise minutid jms).

Kasutage minasõnumeid ja võtke vastutus oma tunnete eest. Kui vanem ärritub, on see vanema ärritus. Lauses "Sa ei kuula mind ja ma lihtsalt pean sulle lasku andma", teeb vanem lapse vastutavaks oma ärrituse ja abituse eest. Parema lause oleks: "Ma olen selles olukorras ärritunud ja soovin, et see olukord lõppeks." Vastavalt vajadusele saab sisu loomu-

likult varieerida, kasutada: "Tunnen abitust ning soovin aja maha võtta ja rahuneda."

Leidke iga päev endale aega, et täiskasvanuna oma tassi täita. Kahe vanema puhul nõuab see head vanemate vahelist koostööd. Üksikvanema puhul, olenevalt lapse vanusest ja vajadustest, võib abi olla ka 5–10-minutiliste pauside planeerimisest. Oluline on teha vahet tööaja ja isikliku aja vahel, ning neid mõlemad endale võimaldada.

Mõelge läbi tegevused, mis aitavad teid, kui teil endal tunded üle keevad. Head on hingamisharjutused: sisse hingates loe neljani, välja hingates kaheksani, väike paus ja uus sisse hingamine; distantse võtmise koos hingamisega (kõndimine teise tuppa/kööki/aknast välja vaatamine jms).

Helistage, suhelge iga päev mõne toetava inimesega. Rääkige kellekõne, kes teid mõistab ja toetab ning rääkige oma võimalikest raskustest, ärevusest, ärritusest,

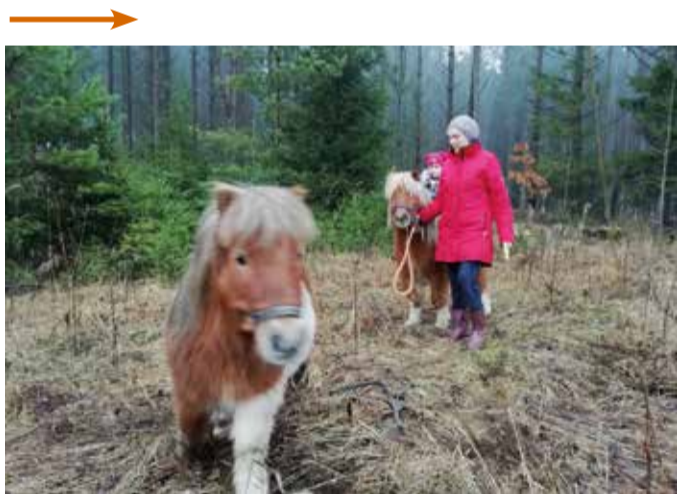
mida eriolukord teile kaasa toob.

Ideaalselt vanemat pole olemas ja vigu teha on normaalne. Tehtud vigu tuleb teadvustada ning nendest õppida. Süütune ei aita parem vanem olla, pigem vastupidi.

Hoolitsege oma vaimse tervise ja psüühilise tasakaalu eest. Vajadusel saab lapse kasvatusküsimustes abi küsida lasteabi telefonil 116 111. Avatud on ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ning 1247 kriisitelefoni COVID-19 küsimustes ja psühholoogilise esmaabi pakkumiseks.



MERIT LAGE
Lastekaitse Liidu koolitaja, superviisori, gestaltpühhoterapeut



Kui soovitati inimestel minna metsa ja viibida rohkem värskes õhus, siis minu jaoks oli ja on see täiesti tavaline elukeskkond, minu igapäevaelu.

Kuna lapselaps on tõsine ratsutaja, siis oleme juba mitu aastat, kui ilm vähegi võimaldab, teinud metsas tunniajase ratsaretke. Täna selleks päevaks olen ma metsas hulkumisest täiesti küllastunud. Ilmselt annab tunda tasakaalustava kultuurilise poole puudumine. Pärilise elu ei ole võimalik mitte ühegi alternatiiviga asendada.

Peeter Kalda:

Kahjuks pole me piirangute ajal kultuuri peaaegu tarbinudki. Pole käinud alternatiivsel üritusel, vahel olen mõnda veebikontserti veidi kuulanud. Põhiline kultuur tuleb telerist, kuid ka seda pole palju aega vaadata. Hetkel tegelen põhiliselt oma ettevõtte veepeal hoidmisega ja majaehitusega, et jaanipäeva paiku saaks sisse kolida. Sinna see aeg kulub.

Siiski oleme perega käinud palju erinevatel Põhja-Eesti matkaradadel ja muudes looduskauites kohtades ennast tuulutamas!

Katrin Nõlvak:

Ega palju polegi, teeme igal teisipäeval ja neljapäeval veebi vahendusel rahvatantsutrenni, käin vabatahtlikuna patrullimas, toimetan aias ja vaatan Bonzo kontserti. Mitte otse vaid järgi. Kultuuri nagu polegi.

Halja Talalaev:

Praegune olukord on meie kõigi elu tundmatuseni muutnud. Meie kandis on siiani rahulik olnud, väga loodan, et nii ka jääb. Õnneks on kevad. Linnulaul ja tärkav loodus annavad jõudu ja lootust edaspidiseks. Õues on mõnus. Kultuuri tarbimine antud olukorras on võimalik vaid veebieten- duste ja kontsertide näol, mida pakuvad mitmed teatrid ja artistid. Olen vaadanud ja kuulanud neid.



Eriline kogemus oli märtsis Vösul (seal meie pere suvekodu) improviseeritud kontsert Georg Otsa 100. sünniaastapäeva tähistamiseks. Päeva jooksul kõlasid igal täistunnil läbi heliaparatuuri 2 laulu tema repertuaarist, vabas looduses. Meri ja männimets ümberringi andsid üritusele oma võlu, oli meelde jääv. Palju olen aega sisustanud käsitööga, see on rahustav ja hea ajaviide.



Mait Sander Nõlvak:

Igal esmaspäeval on meil näiteringiga kõne, kus arutame nädala ülesannet ja räägime mida teeme ja kuidas läheb. Teen ka teisipäevaseid ja neljapäevaseid rahvatantsu trenne vahet kaasa. Käin Jalmar Vabarna veebi kitarritunnis ja teen ka ise arvutis muusikat. Iga päev käin koeraga jalutamas ning võtan osa iga nädalal toimuvast fotopalgamõrvari mängust. Hommikuti õpin ja teen süüa.

Vallavalitsuses otsustati

1. aprillil

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 1143 eurot.
- Kehtestada Uhtna hooldekodu töökorraldus eriolukorras.
- Nõustuda Sõmeru alevikus Mesika tn 11, Mesika tn 11a ning Muru tn 12, Muru tn 12a ja Muru tn 12b katastriüksuste piiride muutmise vastavalt detailplaneeringutele.
- Täiendada Rakvere vallavalitsuse 29.01.2020 korraldust nr 29.
- Anda volitused riigihanke nr 216744 „Korraldatud jäätmevedu Rakvere vallas“ lepingu sõlmimiseks.

8. aprillil

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 1000 eurot.
- Anda ehitusload Lasila põhikool-mõisa ümberehitamiseks (Vahtra pst 17); üksikelamute ehitamiseks (Ojakaalda kinnistu Paatna küla ja Talli kinnistu Tõrma küla); vee- ja kanalisatsioonitorustiku ehitamiseks (Vaskussi tn L3 Ussimäe küla); töökoja olmehoone ja töökoja lammutamiseks (Põllu tn 3 Sõmeru alevik).
- Eraldada toetust Rakvere valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks mittetulundusühingutele Uus Uhtna, Uhtna Sembardia ja Vahva Vaeküla.
- Kinnitada enampakkumiste tulemused Rakvere valla korteritele Ubja külas (Silmu tee 2-9) ja Lasila külas (Vahtra pst 2-8).

15. aprillil

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 91 eurot.
- Võtta vastu OÜ Projekteerimiskeskus poolt koostatud Taaravainu küla, Kuivajõe kinnistu detailplaneering ja korraldada avalik väljapanek ajavahemikul 4.–17.05.2020.
- Kinnitada Lepna ja Sõmeru raamatukogu inventuuri aktid ja kustutada puuduvad teavikud ning Uhtna raamatukogu kustutusakt ning kustutada aegunud ja lagununud teavikud.

- Jätta rahuldamata avaldus Karitsa külas Jupri teel täiendavate meetmete rakendamiseks, et tagada kehtestatud liikluspiirangust 30 km/h kinnipidamine.
- Anda ehitusluba üksikelamu ehitamiseks Vesiliku tn 6, Ussimäe küla.
- Anda kasutusluba üksikelamule Veltsi tee 23, Veltsi küla.
- Mitte rahuldada Keskkonnaameti taotlus ning jätta kooskõlastamata metsateatiseid Pahnimäe maastikukaitsealal Päide külas Kügemäe kinnistul lageraide teostamiseks.
- Tasuda huvitegevuse teenuse osutamise eest.

22. aprillil

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele kokku summas 899 eurot.
- Tunnistada Eesti Teed AS pakkumus edukaks kui kõige madalama kogumaksumusega pakkumus ning sõlmida temaga töövõtuleping valla teede pindamistöödeks 2020. aastaks.
- Algatada Taaravainu külas Künka tee 12 kinnistu detailplaneeringu koostamine.
- Esitada KredEx toetusmeetmesse „Lammutustoetus kohalikele omavalitsustele“ taotlus Rakvere valla omandis oleva Lasila küla Vahtra pst 4 kortermaja lammutamiseks.
- Anda ehitusluba kaugküttetorustiku rajamiseks Sõmeru alevikus Jõe tn 6, Raua tn 4, Tiigi tn 2, 2b ja 6, Aasa tn 3 ja 5, Jaanitule tn, Aia tn 1, Puiestee tn 2, Tiigi tn 4e/Tiigi tn, Põllu tn 3, 3b, 7, 7a ja 9, Jõe tn L1 ning kuivatikompleksi ümberehitamiseks Lasila külas Pajutiigi kinnistul.
- Anda kasutusload jääkeldrile Arkna külas Jõekalda tee 24, tuletõrje veemahutile ja pumplale Tobia külas Raba kinnistul, päikeseelektrijaamale Arkna külas Jõekalda tee 16.
- Tunnustada tänukirjaga Uhtna põhikooli klaveriõpetajat Silja Villemsit.
- Korraldada hange ja küsida vähemalt kolm pakkumist tarbesõiduki kasutusrendile võtmiseks.
- Toetada Rakvere valla õpilase osalemist õpilasvahetusprogrammis Saksamaal.

Ametlik teade

Rakvere vallavalitsuse 20.03.2020 korraldusega nr 103 kehtestati **Taaravainu küla, Ringtee 2 kinnistu detailplaneering**. Planeeringuala suurus on 2,4 ha. Planeeringuga ei kavandata maaüksuse jagamist krundideks. Olemasolevad krundipiirid säilivad ning säilib maakasutuse sihtotstarve 100% ärimaa. Planeeringuga on lubatud olemasoleva hoonekompleksi laiendamine, rekonstrueerimine või lammutamine ehitusõiguses näidatud mahus, arvestades tuleohutusnõuetega. Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamine ei ole vajalik, kuna tegemist ei ole olulise keskkonnamõjuga. Detailplaneering võeti vastu Rakvere Vallavalitsuse 05.02.2020 korraldusega nr 45. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimus perioodil 24.02.2020-09.03.2020. Avaliku väljapaneku käigus vastuväiteid ega ettepanekuid ei esitatud, mistõttu avalikku arutelu ei korraldatud. Kehtestatud detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Rakvere Vallavalitsuses või valla veebilehel <https://www.rakverevald.ee/kehtestatud-planeeringud>

Rakvere vallavalitsuse 15.04.2020 korraldusega nr 139 võeti vastu Rakvere vallas **Taaravainu küla, Kuivajõe kinnistu detailplaneering** ning suunati see avalikule väljapanekule perioodil 04.05.2020-17.05.2020. Detailplaneeringu eesmärgiks on kinnistu jagamine, maakasutuse sihtotstarbe muutmine, ehitusõiguse seadmine, liikluskorralduse ja juurdepääsu lahendamine, tehnovõrkude ja -rajatiste asukoha määramine, kitsenduste ja servituutide määramine. Planeeritav tegevus Kuivajõe kinnistul on karavaniteenuse osutamine. Teenuste hulka kuuluvad karavanide rent, hooldus, puhastus, remont jne. Detailplaneeringust huvi-

tatud isik soovib suurendada teenuste osutamise mahtu ning laiendada autoparki. Avaliku väljapaneku materjalid on paberikandjal kättesaadavad Sõmeru raamatukogus laenutuse teel ja elektrooniliselt Rakvere valla veebilehel www.rakverevald.ee/algatamine-ja-menetlemine

Rakvere vallavalitsuse 22.04.2020 korraldusega nr 149 algatati **Taaravainu küla, Künka tee 12 kinnistu detailplaneeringu koostamine** ja kinnitati detailplaneeringu lähteülesanne. Planeeritava ala suurus on ligikaudu 0,6 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Künka tee 12 katastriüksuse jagamine kaheks üksikelamumaa krundiks. Samuti hoonestusala määramine, tehnovõrkude ja -rajatiste ning juurdepääsute võimaliku asukoha määramine, ehitiste ehituslike ja kujunduslike tingimuste määramine, liikluskorralduse, haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määramine.

Planeeringualal kavandatakse Künka tee 12 kinnistu ja gada kaheks ca 0,3 ha üksikelamumaaks ning rajada kinnistu kohta maksimaalselt 4 hoonet - 1 elamu kõrgusega kuni 9 meetrit ja 3 abihoonet kõrgusega kuni 5 meetrit, ehitusaluse pinnaga kuni 600 m². Juurdepääs on olemas avalikult kasutuses olevas Künka teelt.

Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt KeHJS § 35 lg 5 alusel eeldatava olulise keskkonnamõju puudumise tõttu.

Detailplaneeringu materjalidega on võimalik elektrooniliselt tutvuda Rakvere valla veebilehel: www.rakverevald.ee/algatamine-ja-menetlemine

Vallavolikogus otsustati

22. aprillil

- Kehtestada „Rakvere valla heakorra eeskiri“.
- Kehtestada „Rakvere valla koerte ja kasside pidamise eeskiri“.
- Võtta valla omandisse peremehetu vara aadressil Haava katastriüksus Näpi alevik.
- Edastada menetlemiseks majandus- ja ettevõtluskomisjonile „Raieloa väljaandmise tingimused ja kord“ määruse eelnõu.
- Edastada menetlemiseks haridus- ja noorsootöökomisjonile „Rakvere valla koolide hoolekogude moodustamine ja töökord“ määruse eelnõu.
- Edastada menetlemiseks haridus- ja noorsootöökomisjonile, kultuuri- ja spordikomisjonile ning eelarve- ja arengukomisjonile „Huvihariduse ja -tegevuse kord“ määruse eelnõu.

Saab teha muudatusettepanekuid Rakvere valla arengukavale kuni 31. maini. Rakvere valla arengukava leiate valla veebilehelt: <https://www.rakverevald.ee/valla-arengukavad>

Korraldatud jäätmeveo käimasolev hange kestab veel 3 kuud

2019. aasta lõpus kuulutas Rakvere vallavalitsus välja korraldatud Jäätmeveo hanke, leidmaks olmejäätmete vedajat järgmiseks kolmeks aastaks. Eelmine hange oleks pidanud lõppema 30. aprillil 2020 nagu oli varem ka klientidele ja jäätmevaldajatele teatatud.

Hange kujunes aga planeeritust teistsuguseks, AS Ragn-Sells vaidlustas hanke. Rakvere vallavalitsuse otsus kuulutati lõpuks siiski õigeks, kuid venituse tõttu lükkus uue hankeperioodi algus edasi. Ja seda 3 kuu võrra.

Seega, kuni 31.07. 2020 tühjeneb endise Sõmeru valla prügikaste AS Ecovir ja seda 2020. aasta jaanuaris kinnitatud hinnakirja järgi. Ka jäävad kõik vabastused ja harvemad tühjenussagedused seniks jõusse.

Endise Rakvere valla territooriumil aga pikendas Rakvere vallavalitsus korraldatud jäätmeveo lepingut keskkonnamõju ettevõttega Ragn-Sells AS, mis jätkab olmejäätmete vedu Rakvere vallas samuti kuni 31.07.2020. Küll aga ühtlustatakse senised Rakvere valla jäätmeveo teenustasud endise Sõmeru valla territooriumil kehtivate teenuste korraldatud jäätmeveo hindadega.

Seega maist 2020 kehtima hakkav konteineri tühjenuse hinnakiri konteineri kohta on järgmine:

80 l -	2,11 €
140 l -	2,99 €
240 l -	3,56 €
370 l -	4,60 €
600 l -	7,63 €
660 l -	7,63 €
770 l -	8,84 €
800 l -	8,84 €
1100 l -	14,17 €
1500 l -	18,23 €
2500 l -	28,38 €
4500 l -	48,68 €

Täpsem hinnakiri saadetakse kõigile klientidele postkasti või e-postile.

ALATES 1. augustist HINNAD VEIDI ODAVNEVAD. Konteinerite tühjenamise sagedused ja veopäevad jäävad samaks.

Alates 1. augustist alustab Rakvere valla territooriumi teinendamist Lääne-Viru Jäätmekeskus MTÜ. Kliente teavitatakse uute lepingute sõlmimisest ja siis tuleb Rakvere vallavalitsusele teha ka uued taotlused korraldatud jäätmeveost vabastamiseks või harvemaks tühjenussageduseks.

Toonitan siinkohal, et meie vallas on väga palju olmeprügi nii metsades, kraavide äärtes, teede ääres jne. Seega vaatab vallavalitsus vabastustaotlustele eriti suure rangusega, et vältida keskkonnareostust meie valla elanike poolt. Meil on väga palju keskkonnasõbralikke võimalusi oma jäätmetest vabanemiseks ja nendeks kohtadeks ei ole ei loodus ega kalmistu konteinerid. Tõrma kalmistu konteinerid on mõeldud ainult kalmistujäätmete jaoks.

Vabane jäätmetest keskkonnasõbralikult

Selleks, et elanikud oma jäätmetest tasuta vabanemiseks ei peaks kasutama ladustamiskohana puhast loodust, pakub Rakvere vallavalitsus välja sel kevadel kolm kogumispäeva.

15.-16. mai on Lääne-Viru jäätmekeskusesse **tasuta võimalus ära anda LEHT-KLAASI** (katkised akna klaasid, kasvuhooneklaasid, peeglid). Kaasa võtta ID-kaart, et tuvastada jäätme loovutaja isik. Jäätmete eest tasub Rakvere vallavalitsus.

23. mail toimub SUURJÄÄTME KOGUMISRING

Varasemate aastate kogemusel sõidab kogumisauto vaid nendesse kohtadesse, mille asukoht on teatatud telefonil 527 7235 või maia.simkin@rakverevald.ee

Suurjäätmed on peamiselt mööbel, aga ka plastijäätmed, katkised rattad, kraanikaasid, wc potid jms mida ei võta peale ohtlike jäätmeid koguv auto ja mis ei ole ka segaolmejäätmed).

Soovituslik on külade ja alevike elanikel leppida kokku koht, kuhu suurjäätmed tuuakse, sest auto võtab jäätmed peale ühest (max kahest) kohast külas või alevikus.

30. mail toimub OHTLIKE JÄÄTME KOGUMISRING kogu Rakvere valla territooriumil

Ussimäe Pagusoo tn ots	9.00	9.20
Metskond RMK parkla	9.30	9.50
Sõmeru poe parkla	10.00	10.20
Ubja külakeskuse ees	10.30	10.50
Kohala vana poe parkla	11.00	11.20
Uhtna Silla-Kitseküla rist, mõisa parkla	11.25	11.45
Vaeküla Külakeskuse ees	11.55	12.15
Näpi bussipeatus	12.25	12.45
Roodevälja Vahtra alleel	12.50	13.10
Arkna teadetetahvli juures	13.20	13.45

Tõrma kalmistu ees olev parkla	9.00	9.10
Vana-Tõrma küla pakendikonteineri juures	9.15	9.25
Karitsa pakendikonteineri juures	9.30	9.50
Levala Kaasiku teel	10.00	10.20
Lasila lasteaia ja kooli vahel	10.30	11.00
Mädapea bussipeatuse ja pakendikonteinerite juures	11.15	11.30
Lepna korrusmajade parkla	11.45	12.15
Tõrremäe Lehispuu teel pakendikonteineri juures	12.45	13.00
Päide pakendikonteineri juures	13.15	13.45
Veltsi Veltsi tee ja Paatna tee ristis	14.00	14.30

Kogumisautole saab tuua: kasutatud kompleksseid kodumasinad, värvi- ja õli jäägid, määratud tühjad pakendid, ravimijäägid, akud ja patareid, päevavalguslambid, elavhõbedajäätmed.

Vastu ei võeta vanarehve, klaasvilla, eterniiti ja külmikute ning telerite kestasid. Sellised jäätmed tuleb toimetada Jäätmekeskusesse.

Teadmiseks jäätmevaldajatele: vanarehve võtab taas vastu Lääne-Viru Jäätmekeskus, 8 rehvi inimeselt. Tasub kasutada seda võimalust, mitte poetada rehve metsatukka, kraavikallastele, kalmistu parklasse, nagu seda senini sageli tehtud on. Karma, sõbrad, mõelge selle peale!

Klaasvill on ehitusjääde, kuid mille kaal pole suur. Jäätmekeskuses maksab see vähe, looduses (näiteks Risu tee ääres) aga tekitab see palju valu ja kannatusi. Piisab mõnel loomakesel sealt üle minna ja enam ta ilmselt normaalset elu elada ei saagi. Inimeseloom, va kavalpea, oskab ennast selle eest ehk hoida.

Küsimuste korral palun pöörduda maia.simkin@rakverevald.ee või 527 7235

Aeg on valmistuda pindalatoetuste taotlemiseks

2. mail algas pindalatoetuste taotlemine e-PRIA vahendusel.

Kui taotluse esitab e-PRIA taotleja esindaja, on oluline, et talle on antud volitus. Kuna e-taotlusvoor on algamas juba vähem kui kuu aja pärast, siis on praegu õige aeg anda vajalikud volitused isikule (sugulane, sõber jne), keda enda pindalatoetuste taotlust esitama volitate. Eriolukorra tingimustes võib volituste andmine võtta arvatust kauem aega (post liigub aeglasevalt, teenindusbürood on kinni jne), mistõttu soovime hakata sellega tegelema koheselt. Volituse saab vormistada e-PRIA või soovituslikul vormil, mis on kättesaadav veebilehel www.pria.ee Registrid Kliendiregister Esindusõigused ja volitused.

Erakorralisest seisukorrast tingituna saab erandina (juhul kui ei ole võimalik volitusi anda PRIA iseteeninduskeskkonnas, digitaalselt allkirjastatult või paberil) volitusi pindalatoetuste taotluste esitamiseks anda ka telefoni teel. Selleks palume helistada registreeritud osakonna infotelefonile 731 2311.

Kiirustage põllumassiivide piiridega seotud avalduste esitamise

Tuletame maakasutajatele meelde, et neil, kel

on plaanis sel aastal uusi maid kasutusse võtta ja sinna pindalapõhiseid toetusi taotleda, tuleks sellest PRIAle võimalikult varakult teada anda. Uutest maadest ja olemasolevate põllumassiivide ning säilitatavate maastikuelementide piiride muudatustest saab PRIA kõige mugavamalt teavitada värskest valminud e-PRIA teenuse „Põllumassiivide muudatused“ (leitav e-PRIA -> Valdused -> Põllumassiivide muudatused) kaudu. Uues teenuses on tänu tehnoloogilistele võimalustele kaart suurem ja joonistamine lihtsam. Lisandunud on võimalus vaadata enda seotud põllumassiivide registri seisuga ühtses nimekirjas, kus on kõik viimase taotlusaasta taotlusel olnud ja hiljem registrisse lisatud põllumassiivid koos.

Kui avaldus on varakult esitatud, siis on jõutud selle kohta põllumassiivi piiri muudatus ära teha ja taotlejal on selle abil taotlemisel kergem oma põlde joonistada. Samuti annab e-PRIA sel juhul taotlemisel rohkem hoiatusi vigade vältimiseks. Taotleja vastutab küll täielikult pindalatoetuste taotlusele märgitud pindala õigsuse eest, kuid varajane teavitamine põllumassiivide piiride muutustest vähendab märgatavalt võimalust hiljem pinnaerinevuse eest toetussumma vähendust saada.

Toetused ja muudatused 2020

Tänavu saab 2.–21. mail ning seejärel hilinenult 22. maist 15. juunini taotleda samasuguseid pindalatoetusi, maaelu arengukava loomatoetusi ja ülemineku- toetusi nagu eelmisel aastal. Põhjalik info tingimuste kohta on koostamisel ja ilmub aprillikuu jooksul veebilehel www.pria.ee (ToetusedPõllud ja metsandus).

Tänavu tuleb aga arvestada oluliste muudatustega:

Pindalatoetuste taotlusel täpsustatakse haljassööda kasutusotstarvet, mille tulemusena on võimalik täpsustada, kas haljalt koristatavaid taimi kasutatakse haljassööda saamiseks, k.a taastuenergia tootmiseks (HM) või rohumaana loomade karjatamiseks (KAR).

2019. a taotluste andmete alusel vähenes Eesti riigi tasandil püsirohuma suhtarv võrreldes 2015. a kehtestatud võrdlusuhtarvuga alla 5% (täpsemalt 4,92%), millega loetakse 2020. a püsirohuma suhtarv riigi tasandil säilitatuks. Seega kehtib 2020. a püsirohumaade säilitamine tavapärase kohustusena ehk püsirohumaad on vaja säilitada, kuid selle ülesharimine ei too kaasa „rohestamise“ toetuse vähendamist. Kuna 2019. a oli suhtarvu vähenemine lubatud piirile väga lähedal, siis püsirohumaade edasine ülesharimine võib väga suu-

re tõenäosusega tuua kaasa tagasirajamise kohustuse 2021. aastaks. Seega soovime püsirohumaad mitte üles harida. 2019. a sügisel ülesharitud püsirohumaad, kuhu on külvatud talivilid, toob kaasa 2020. a rohestamise toetuse vähendamise, kuna maa hariti üles ajal, mil kehtis täielik ülesharimise keeld.

Taotlejad, kelle kasutuses on maad, millele kehtib 2016. ja 2018. a lõpul määratud ning eelnevatel aastatel täitmata jäänud püsirohumaad tagasirajamise kohustus, peavad rajama püsirohumaad määratud ulatuses tagasi. Sellise kohustuse saanu peab tagasirajata püsirohumaad näitama hiljemalt 15. juuniks 2020 a oma pindalatoetuste taotlusel märkiga TAR. Aastail 2017–2019 tagasirajatud püsirohumaad (TAR) kasutusotstarvet ei tohi muuta.

Käesoleval aastal ei saada PRIA individuaalseid teavitusi taotlejatele, kui püsirohumaad suhtarv on riigi tasemel võrdlusuhtarvuga võrreldes vähenenud üle 4%. Vastavasisuline teave avaldatakse PRIA kodulehel ning PRIA infokirjas.

KSM ja MAH taotlejad, kes kasutasid 2019. a kehtestatud erandit rohumaadele toetuse taotlemisel, peavad hiljemalt 15.06.2020. a nendel põldudel kasvama KSM ja MAH määruses

toodud muud kultuuri kui heintaimed.

Lisandub võimalus saada LHT toetust suuremal pindalal peetavate sigade põhitegevuse nõuete täitmise eest.

OTL toetust saab taotleda kihnu maalamba pidamise eest.

Eesti vuttidele makstavat toetuse määra on tõstetud neljalt eurolt kuuele eurole.

PLK toetust saab taotleda taastamisest tulnud puisniidu karjatamise eest.

Uusi 5-aastaseid kohustusi saab 2020. a alustada ainult PLK ja OTL toetuse puhul.

Asendada saab ainult MULDA ja MAH kohustust PLK kohustusega.

KSA kohustust saab suurendada kuni 15% ja MULDA kohustust saab suurendada kuni 20% esimese kohustuseaasta kohustusealuse maa pindalast. MAH kohustust saavad suurendada kuni 15% ainult MAH taotlejad, kes on saanud 2018. või 2019. a alustava noore põllumajandustootja toetust.

Kui KSM kohustus võetakse üle pärast neljandat kohustuseaastat ja kohustuse ülevõtjal ei olnud varem kohustust, siis ei nõuta enam täiendkoolitusel osalemist.

Kui MAH kohustus võetakse üle pärast neljandat kohustuseaastat ja kohustuse ülevõtjal ei olnud varem kohustust, ei nõuta algkooli-

tusel, täienduskoolitusel ega õppepäeval osalemist.

Taotlejad, kelle MAK toetuse 5-aastane kohustus lõppes 31.12.2019. a, saavad oma lõppenud kohustust aasta võrra pikendada.

Selleks, et olla kursis muudatustega, mis tulenevad riigis kehtestatud eriolukorrast, palume jälgida jooksvalt infot PRIA kodulehel www.pria.ee või helistada meie pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679. Iga toetuse täpsed tingimused on kirjas vastava meetme määruses, PRIA veebilehele koostame kõigi toetuste kohta kokkuvõtlikud tutvustused ning põhjalikud juhendid „Abiks taotlejale“. Samuti palume kindlasti tutvuda nõuetele vastavuse reeglitega, mis on kohustuslikud kõigile peale ülemineku- ja taotlejate ja väikepõllumajandustootja kavaga liitunute.

Toetuste ja e-PRIA kasutamise kohta saab abi küsida PRIA pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679 või pöörduda Maaelu Edendamise sihtasutuse nõuandeteenistuse poole. Täpsemat infot leiab nende kodulehelt aadressil www.pikk.ee/teenused-ja-tooted/e-pria-kasutamise-juhendamise-2020-a/.

Edukalt taotlemist!



Mädaepa raamatukogu asus selles hoones.

Lepna raamatukogu täpne ja ametlik asutamise aeg on segane. Raamatukogu kroonika kirjutaja arvates ulatub see 1892. aastasse, kuid dokumentaalset kinnitust sellele mina ei ole leidnud. Kirjas on, et raamatukogu asutati Tõrma valla kooli juurde. Arvatavasti tegutseski raamatukogu rohkem kooli enda raamatukoguna. Küll aga saab ajalehest Virulane, 10 mai, 1928 lugeda, et Rakvere valla avalik raamatukogu asutati 1925. aasta lõpul „Avaliku raamatukogu seaduse“ alusel ja alustas tegevust 1. jaanuaril 1926. Raamatukogu aluspõhi töötati välja Rakvere vallas töötavate seltside poolt, kes oma raamatukogud täies ulatuses avalikule raamatukogule üle andsid. Raamatukogu tegevust toetasid rahaliselt nii Rakvere vald kui haridusministeerium.

Rakvere valla avaliku raamatukogu all töötasid erinevad osakonnad (7), mille juhatajateks olid koolide juhatajad ja teised haridustegelased. Edukamaks osakonnaks peeti Mädaepa osakonda, mida juhatas Mädaepa algkooli juhataja Jakob Awik. Raamatukogu asus Mädaepa mõisas, algkooliga ühe katuse all. 1934. aastal laenutas raamatuid välja toonane kooliõpetaja Helene Tamnik.

Pärast Teist maailmasõda oli raamatukogul keeruline aeg, tekkisid nn. keelatud raamatute nimekirjad, mida

pidid hakkama raamatukogud kõrvaldama ja ei pääsenud sellest ka Mädaepa raamatukogu. Samuti tekkisid nimekirjad keelatud autoritest. Väga palju hakkas ilmuma igasuguseid agiteerivaid brošüüre ja raamatuid vajalikeks peetavatel teemadel. See oli aeg kus külaraamatukoguhoidjalt nõuti kõike: plakateid ja loosungeid, loomade ja inimeste ülelugemist, kirjandusõhtuid ja ohtralt propagandatööd. Neljakümnendatel-viiekümnendatel aastatel käis Mädaepa mõisa ruumides vilgas seltsielu, sest mõisa ruume kasutati ka seltsimajana. Koos käis aiandusmesindusring, laulu-muusika ja näiteharud ning nais- ja maleringid. Ka raamatukogu toetas oma panusega ürituste läbiviimist.

Kuni 1964. aastani vahetuisid pea iga kahe aasta tagant raamatukoguhoidjad. Eraldi tahaks välja tuua raamatukogu juhataja Liia Palli, kes töötas raamatukogus 1964–1974. Kui ta Mädaepele saabus, oli raamatukogu üsna täbaras seisus, puudusid kartoteegid ja korralik mööbel. Laenutusruum oli hämar ja röske. Isegi küttepude metsast väljavedamise pidi raamatukogu juhataja ise ära korraldama. Raamatukogu valduses oli kaks ruumi, millest ühes elas Liia. Tema suuremaid töid oli kartoteekide ja kataloogide tegemine ja rändkogude avamised Kõrgemäe külas, Karitsa koolis,

Lepna raamatukogu minevikust, olevikust ja tulevikust

Lasila algkoolis ja Lepnal. Rändkogud asusid tavaliselt mõne inimese korteris, koolis või kolhoosi kontoris. Kord kuus võttis ta raamatupaki kätte ja kõndis rändkogud läbi, Karitsale, aga sõitis liinibussiga läbi Rakvere linna, hiljem võimaldas Energia kolhoos transpordiks oma bussi. Liia oli väga töökas ja pühendunud inimene.

Suurem tegutsemise hoog sai sisse kui Mädaepa mõisa ruumidesse lisandus juurde Energia kolhoosi klubi. Koostöös klubiga toimus erinevaid üritusi nii kolhoosi rahvale kui lugejatele. Raamatukogu ja klubi üritused olidki tihealt läbi põimunud. Raamatukogu kroonikas kirjutatakse: „Raamatukogu külastasid aeg-ajalt ka kontrollid. Need olid kas rajooni metoodikud või külanõukogu kultuurikomisjoni liikmed. Raamatukogu juhataja käis igal aastal oma tööst aru andmas külanõukogu istungjärgul“. Ühe taolise kontrollkäigu tulemusel sai Energia kolhoosi esimees märkuse Mädaepa raamatukogu mittetoetamise eest. Peale seda sündmust muutus Mädaepa raamatukogu materiaalne olukord märgatavalt, toodi kohale uus mööbel, tehti ruumides sanitaarremont, mille käigus remonditi ära ka raamatukogu juhataja eluruum.

1974. aastal võttis Mädaepa raamatukogu üle Anne Pilipenko, kes jätkas Liia tööd. Anne oli noor ja energiline Tallinna Pedagoogilise Instituudi tudeng. Esimene aasta kulus kogude ümber sättimiseks ja sisse elamiseks. Anne avas uued laenutuspunktid Energia kolhoosi erinevates tööstusharudes. Tänu sellistele laenutuspunktidele tekkis raamatukogule

kindel lugejaskond. Raamatukogu põhitoo toimuski laenutuspunktides. Suurimaks probleemiks kaheksakümnendatel aastatel oli laste lugemus, kuna koolid asusid raamatukogust kaugel ja lapsed ei jõudnud raamatukogusse. Ka ümbruskonna küladest oli laenutajaid vähe, sest raamatukogu asukohta peeti liiga kaugeks. Kerkis üles küsimus, kas leida raamatukogule uued ruumid, samas ka kasutuses olevad ruumid vajasis suuremat remonti. Rakvere rajooni täitevkomitee otsuses (1983) märgitakse: „Raamatukogu sisulist tööd raskendab raamatukogu ebasobiv asukoht, sellest tingituna on madal ka lugejaks haaratuse protsent. Korraldamata on autotranspordi osa raamatuteviimisel laenutuspunktidesse.“ 1984. aasta algas raamatukogule suure remondiga, mille tõttu oli häiritud raamatukogu tavapärase töö, kuid laenutuspunktid töötasid.

1991. aastal saabus taasiseisevumise aeg, Nõukogude Eestist sai taas Eesti Vabariik. Algasid suured erastamise protsessid, toimusid põllumajanduse reformid, mille tulemusel hakkasid lagunema kolhoosid. Mädaepa mõis läks üle Rakvere vallale, sellega koos ka seal asuv Mädaepa raamatukogu. Seltsielu hääbus koos kolhoosi lagunemisega, raamatukogu jäi mõisasse ükski. 1993. aastal olid arutelud, kas taasavada Mädaepa mõisas algkool või anda mõis rendile. Samal aastal avati Lepna alevikus punkt kortermaja 4 toalises korteris, kolmandal korrusel. Raamatukogu kogu oli jaotatud nüüd kahe maja vahel. 1995. aastal annab Rakvere



Nii nägi välja töö Mädaepa raamatukogus.

vald Mädaepa mõisa rendile ja raamatukogu kolitakse sealt lõplikult välja 2.-5. mail 1995, Lepna korrusmaja kahte korterisse. 26. juunil 1996 nimetatakse Mädaepa raamatukogu Lepna raamatukogu. Alates sellest ajast kui raamatukogu Lepnale koliti, jäi lugejaid aina vähemaks. 1998. aastal sai raamatukogu oma esimese arvuti, mida kasutas vaid raamatukogu töötaja. Interneti püsiühendust ei olnud, ühendust saadi läbi modemi. Sissehelistamisteenus tähendas seda, et interneti pääsemiseks tuli iga kord läbi modemi arvutifirma serverisse helistada. See oli aeglane ja kallis teenus, lisaks kuutasule tuli maksta juurde ka veel telefonikõne

hind, ehk et kasutada sai seda nii minimaalselt kui võimalik. Püsiühenduse sai raamatukogu 2003. aastal. Siis avati raamatukogus avalik internetipunkt (AIP). Samal aastal liitus Lepna raamatukogu veebipõhise raamatukogude andmebaasiga Urram. Raamatukogu katalogiseerimine viidi programmi üle täielikult aastal 2004 ja sellest ajast alates saavad lugejad kasutada veebipõhist rakendust nii teavikute otsimisel, pikendamisel ja reserveerimisel. 2009. aastal pidi Anne loobuma oma armastatud tööst tervislikel põhjustel.

Mina asusin raamatukokku tööle 2009. aasta septembris.



Lepna raamatukogu kortermaja 3. korrusel 2018. aastal.



Lepna raamatukogu uued valgusruumid asuvad 1. korrusel.

Ühe ööpäevaga ring ümber maakera

Tänapäeva ühiskonnas on sotsiaalmeedia võrgustike olemasolu paljudele inimestele saanud sama tähtsaks kui toit või jook. „Klikk“ väljaspool reaalmailma on pahatihti olulisem kui vahe- tu vestlus, silmside või hea kaaslane - raamat. See on paratamatu.

Sotsiaalmeedia osatähtsus kasvas seoses koroonaviirusest tingitud eriolukorraga veelgi. Distsantsõpe naelutas kõiki erinevate nutiseadmete külge ja nutisõltlastest said veelgi suuremad sõltlased.

Ellujäämine selles infotulvas, pealesurutud negatiivsete uudiste ja kireva reklaami maailmas on tõeline katsumus. Paras pätkel on selles välkavas virr-varris säilitada kriitiline meel ning oskus eristada õiget valest, olulist ebaolulisest.

Kuid selles loos ei ole tegelikult koroonaviirus ja sellest tingitud olukord üldse tähtsad, sest see põnev eksperiment, mis meie väikeses Veltsi koolis teoks sai, toimus varem.

Õpilastega oleme koolis väga palju arutlenud turvalisusest internetis, mis on avalik koht ja vaatamata sellele, et kui postitus on kätte saadav ainult oma sõprusringile, muutub see hetkega pärast „meeldivaks“ märkimist nähtavaks sinu sõprade sõpradele ja nende sõpradele. Samas on kõike võimalik kopeerida ja me ei tea kunagi, kuhu meie postitused sattuda võivad.

Minu õpilastel pole veel oma isiklikke sotsiaalmeedia kontosid, mis ei tähenda, et sellest rääkima ei peaks. Samas pelgalt rääkimisest üldjuhul tulu ei tõuse ja see-



Fotod Margit Kaare



Karikatuur "Distsantsõppe argipäev"

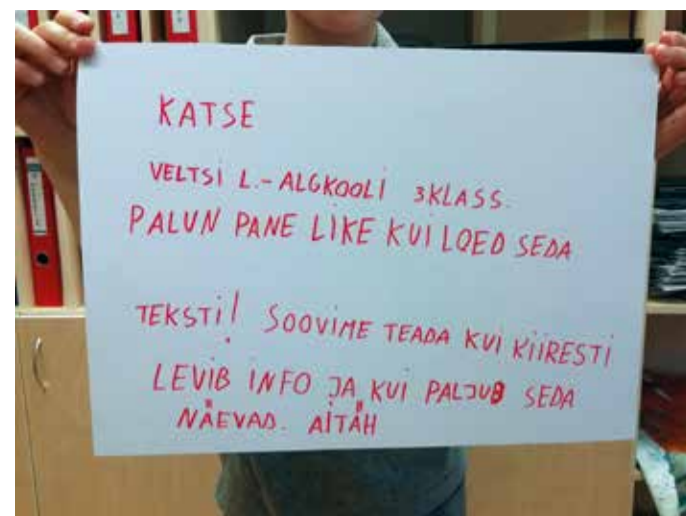
tõttu otsustasin lastele ühes järjekordses koolitunnis, kus oli teemaks „Internet“, reaajas näidata, mis võib juhtuda postitusega, mille inimene laeb sotsiaalmeediasse üles.

Viisime eksperimenti Facebookis. Lapsed kirjutasid plakati, kuhu nad märki-

sid, mida nad selle lugejatele ootavad. Teksti sai meelega kirjutatud sõna „like“ (meeldib), sest enamik inimesi viib sotsiaalmeedias mobiiltelefonis.

Foto postitasime üles enne lõunat ja vaatamata sellele, et see korjas meeldimisi alguses suhteliselt laisalt, oli

protsessi põnev jälgida. Korraga hakati meie postitust jagama ja lapsed mõistsid, et inimesed ei lugenud infot korralikult. Nad otsustasid iseseisvalt teisiti toimida. Veel üks õppetund ja otse silme ees ekraanil – sinu postitus on kõigi meelevallas.



Läksime lõunapausile ja jätsime oma postituse klassi ekraanile rippuma. Klassi tagasi saabudes oli üllatus suur, sest selle laikide arv kasvas sekunditega. Kolme tunni pärast oli seda klikkinud üle tuhande inimese ja jaganud umbes 600 inimest. Peale lõunat sain kirja Põhja-Rootsist, kus paluti, et teeksin oma kommentaarid avalikuks, sest soovitakse märkida, kuhu meie postitus jõudnud on.

Taas üks õppetund – seadista oma konto võimalikult turvaliseks, et inimesed ei saaks sulle kirjutada kõike, mida sülg suhu toob. Kurb on erinevate artiklite kommentaariume lugedes tõdeda, kui palju on Eestis öelaid inimesi.

Meie postitusel läks õnnelikult. Selle heasoovlikel nägijatel, klikkijatel ja jagajatel tekkis endilgi huvi, kuidas meie eksperiment õnnestub. Nii juhtuski, et see tegi 24 tunniga maakera ringi peale. Eestlane igas maailmanurgas – Islandist Uus-Meremaani ja Filipiinidelt Kanada Ontario provintsi. Esindatud olid Lõuna- Ameerikast Brasiilia ja Argentiina ning loomulikult suurem osa Euroopast.

Aafrika mandri lõunatipust Põhja- Norra Narviki valda. Meie Eesti kaart sai samuti tipi-täpiliselt.

Algselt üheks koolipäevaks mõeldud eksperiment jäi üles veidi pikemaks, sest lapsed otsisid välja maailmakaardi, leidsid üles riigid, kuhu meie postitus oli jõudnud ja joonistasid lippe, et neid kaardile kinnitada. Uurisid põhjalikult meie oma armast Eestimaad. Ühest eksperimentist, mis jõudis vähemalt kümne tuhande inimeseni tõusis koolitunnis palju tulu ning andis teadmise – enne mõtle, siis postita või veel parem, mine sõpradega õue aega veetma ja päris elu elama.

Kuigi samas, praeguse olukorra tõttu nii Eestis kui kogu maailmas, on selles eksperimentis toodud õppetunnid ja soovitud kõik pea peale pööratud, sest sõpradega saab suhelda vaid neti teel ja õues tuleb üks-teist vaadata vaid distantsilt. Igast olukorrast on õppida. Tehkem seda enese ja teiste turvalisust silmas pidades ja hinnake ekraanivälise koosolemise tähtsust!

MARGIT KAARE

Veltsi lasteal-alkukooli õpetaja

Sain Annega mõned nädalad koos töötada, tema juhendamisi kuulata, õppida. Vastutus ja hirm oli suur, et väikeses maakohas võib mul hakata igav. Olin ju eelnevalt pikalt töötanud raamatupidajana Tallinnas ühes suures IT ettevõttes, kus tööalasel tuli suhelda pea 200 inimesega. Raamatukokku asudes alustasin kohe ka õpingutega Viljandi Kultuuriakadeemias, et omandada eriala ja tunda ennast kindlamana. Kohanemine võttis aega, lugejate usaldus tuli aastatega. Raamatukogus oli vaikne, lugejaid käis vähe ja iga aastaga aina vähem, eakad ei jaksanud enam kolmandale kor-

rusele tulla, asukoht ja ruumipuudus pitsitas tugevalt. Aga lastega oli lõbus. Neid käis siis raamatukogus palju, sest arvuteid kõigil kodus ei olnud. Kolmele arvutile oli pidevalt järjekorrad. Lugeda ei tahtnud lapsed ka siis, ikka rohkem mängida, joonistada ja niisama olla. Mõned lapsed siiski õnnestus lugema saada ja tore, et need selle aja lapsed, kes tänaseks juba täiskasvanud on, käivad siin raamatukogus ikka edasi. Rõõm on teiega alati kohtuda!

Lepna raamatukogu tegutses korrusmaja kolmandal korrusel päris pikka aega. Lahkusin töölt 2016. aasta suvel. 2016-2018 sügiseni toimus raamatukogu töö väikse-

mas mahus. Raamatukogu oli palju kinni ja lugejad segaduses. Vahepealsesse aega mahub valdade ühinemine ja alates 12. septembrist 2018 kuulub Lepna raamatukogu haruraamatukoguna Sõmeru raamatukogustruktuuri. 2018. aasta lõpus osteti Lepna raamatukogule uued ruumid ja remonti alustati 2019. aasta lõpus.

12. veebruaril 2020 alustati kolimist. Uued avarad ruumid asuvad nüüd esimesel korrusel. Juurdepääsu võimalused on ka liikumispuudega inimestele. Raamatukogu ümberkolimiseks kulus kolm tööpäeva, raamatute ja mööbli paika sättimine võttis aega kolm nädalat. Lugejatele

sai raamatukogu taasavatud 27. veebruarist 2020.

Täna sai raamatukogu lugejatele avatud olla vähem kui kuu, osad jõudsid uute ruumidega ka tutvumas käia, osad mitte. Eriolukorra lõpuni ei saa hetkel raamatukogu ruumidesse küll siseneda, kuid toimib kontaktivaba laenus. Loodame, et see olukord varsti laheneb ja saame kõigi huvilistega kohtuda.

Nüüd veidi tulevikust

Täna ei ole Lepna raamatukogu ainult raamatute kodu, tänapäeva raamatukogu on midagi enam. Raamatukogu on kui paikkondlik keskus, koht kuhu saab tulla aega veetma terve perega,

koht, kus saab tegeleda hobi- dega. Raamatukogus on võimalus korraldada kontserte, pidada väiksemaid ja suuremaid koosolekuid, koolitusi. Siin on võimalus korraldada väiksemaid grupitreeninguid. Raamatukogus saab kätt proovida meisterdamises, joonistamises ja õmb- lusmasinal õmmelda. Isegi kui oled algaja, saad siit abi ja juhendamist. Siin saab mängida lauamänge ja neid ka koju kaasa laenutada. Tulemas on veel lastehommikud, eakate kokkusaamised, aga seda kõike siis kui eriolukord on lõppenud ja oleme saanud oma ruumid taasavada.

Ootame teie ettepanekuid. Võtke palun raamatukoguga

ühendust, nii need kes tahaksid midagi õpetada kui ka need kes soovivad midagi õppida. Raamatukogu meiliaadressil lepna@rakvere- vald.ee või telefonil 323 3617. Seniks toimetame edasi nii nagu hetkel olukord nõuab, et siis taas kohtuda raamatukogus!

Püsige terved!

JAANA ANT

raamatukoguhoidja Sõmeru raamatukogu haruraamatukogus Lepnal

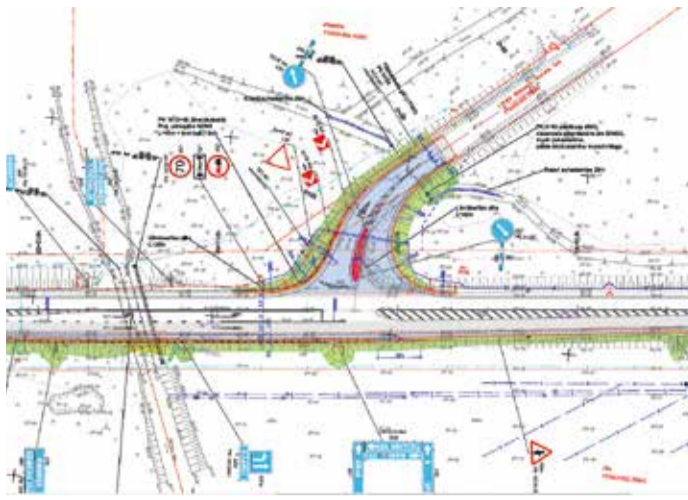
Kokkuvõte on kirjutatud raamatukogu arhiivmaterjali kasutades ja vanu ajalehti sirvides.

Ubja ristmik ehitatakse turvalisemaks

Aprillis algasid Tallinna-Narva maanteel Ubja ristmikul rekonstrueerimistööd, mille eesmärgiks on ristmiku liiklusohutuse parandamine. Ümberehituse käigus muudetakse Sõmeru-Katela tee ristumisenurka Tallinna-Narva maantee suhtes, suurendatakse pöörderaadiuseid, eeskätt Narva poolt tulles muutub pööramine Ubja poole oluliselt mugavamaks. Tallinna-Narva maanteed laiendatakse ristmiku alas

ca 500 meetri ulatuses tagamaks eraldi sõiduraja vasakpöörde sooritamiseks Ubja suunal.

Ehitustööde graafik on järgmine: aprillikuus tegeletakse tee muldkeha ehitamisega, maikuu alguses algab killustikaluste ehitus, mai keskpaigas on plaanitud asfalteerimistööd ja mai lõpus peaksid valmima liikluskorraldus ja haljastustööd



Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium annab vastuseid enam levinud küsimustele

Ministerium on saanud mitmeid päringuid seoses kutsetega, siin väikese selgituse seoses enim küsitud küsimustega.

Kas omanik võib ise koostada ehitusprojekti, ise ehitada või teostada ise omanikujärelevalvet?

Ehitusseadustik (EhS) § 19 lõike 2 kohaselt kui omanik ehitab või koostab ehitusprojekti ise või teeb muid ehitusseadustikuga reguleeritud toid, peab ta järgima asjatundlikkuse põhimõtet ja tagama töö nõuetele vastavuse, sealhulgas asjakohasel juhul ehitamist dokumenteerima.

EhS § 10 lõike 1 kohaselt peab asjatundlikkuse põhimõtte kohaselt isik täitma hoolsuskohustust, et tagada oma tegevuses ohutus, nõuete arvestamine ja nõuetekohase tulemuse saavutamine.

Asjatundlikkuse eelduseks on tegevuse eripärale vastavad teadmised ja oskused. Kui omanik ehitab ise, siis peavad tal olema tegevuse eripärale vastavad teadmised ja oskused ehk kvalifikatsioon. Antud juhul ei pea kvalifikatsiooni tõendamata kutsetunnistusega. EhS § 24 lõige 2 reguleerib pädeva isiku kvalifikatsiooni teenuse osutamisel majandus- ja kutsetegevuseraames ega laiene iseehitamisele.

Seega näeb ehitusseadustik üheselt ette, et omanikul on õigus ise projekteerida ja ehitada nii ehitusloakohustusliku kui teavitamiskohustuslikku ehitist. Küll aga peab omanik järgima asjatundlikkuse põhimõtet ning tagama ehitise, ehitamise ja ehitise kasutamise vastavuse õigusaktidest tulenevatele nõuetele, samuti peab projekt vastama kehtivatele nõuetele. Oma asjatundlikkust omanik kutsega tõendamata ei pea.

Kas ehitusteatise esitamise kohustusliku ehitustöö või ehitusprojekti koostamise korral peab ehitustööd tegev või ehitusprojekti koostanud isik tõendamata EhS 24 lg 2 kohaselt oma kvalifikatsiooni kutsega?

EhS § 24 lg 2 kohaselt peab isik tõendamata oma kvalifikatsiooni kutse või muu õigusakti kohase pädevustunnistusega antud lõikes toodud juhtudel. Lõikes 2 on toodud lisaks teistele punktidele välja ehitusloakohustusliku ehitise ehitamine ja ehitusloakohustusliku ehitise ehitusprojekti koostamine.

Seega ehitusteatise kohustusega ehitiste ja niinimetatud vaba ehitustegevuse alusel ehitamisel ja ehitusprojekti koostamisel kvalifikatsiooni tõendamist kutsega ei saa nõuda.

Rakvere vallavalitsus koostöös Keskkonnainspeksiooni ja Keskkonnaametiga korraldab küsitlust reovee kohtkäitlusrajatiste seisukorra hindamiseks.

Küsitluse eesmärgiks on hinnata kinnistute reovee kohtkäitlusrajatiste seisukorda, toimimist ja investeringute vajadust.

Küsitlus saadetakse valikuliselt Rakvere valla elanikele e-postile. Küsimustiku saamise korral palume vastata.

Küsimuste korral palume võtta ühendust Rakvere vallavalitsuse keskkonnakaitse spetsialist Sandra Schmidtiga telefonil 5193 1280 või e-maili teel sandra.schmidt@rakverevald.ee

Infoks, et dementse inimese lähedastel ja kõigil, kes selle temaatikaga kokku puutuvad, on võimalus nõu küsida dementsuse info- ja usaldusliinilt 644 6440

Eriolukorra infotelefonid

vallavalitsuses E-R kl 8–16.30
329 5944 üldtelefon

529 0230 Janek Seidelberg,
majandusspetsialist

528 3430 Anneli Saaber,
sotsiaalnõunik

Kõik ülejäänud kontaktid leiab valla veebilehelt: rakverevald.ee

Kevadtuulega tulid ja läksid sa teele,
hea mälestus sinust jääb meelde.



Mälestame

LEMBIT ELLAMAA	26.07.1935 – 03.04.2020 KARITSA
JÜRI OTTO	01.02.1955 – 09.04.2020 SÕMERU
MEELI LULLA	17.04.1937 – 27.03.2020 LEPNA



*Väike käsi, mis su pihku poetus,
täna kõiges on veel alustaja.
Sinu mõistvat sõna mõtletootust
on tal tulevikus väga vaja.*

**Palju õnne lapse
sünni puhul!**

**LOORE PUIERÄST Veltsi
JETTE TAMMIK Uhtna**

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus Kooli 2,
SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262, 325 7740
Materjale saab saata iga kuu
20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee

*On elurõõmu kõige enam vaja
ja meelerahu, mõttekindlust just.
Kui astud üle aastaraja –
vii kaasa usk, lootus, armastus!*

Õnitleme maikuu juubilare ja sünnipäevalisi

96. sünnipäeval

MARIA ADEL Sõmeru

91. sünnipäeval

VILMI ANTON Tõrremäe

89. sünnipäeval

AINO REMIKÜLL Näpi

88. sünnipäeval

AGNE ASU Taaravainu

ASTA NEITO Koovälja

87. sünnipäeval

EINAR JOONAS Lasila

GEORG-JAKOB PALMI Levala

NELLA TOMBAND Ubja

ELIISE-JOHANNA KALLEND Roodevälja

86. sünnipäeval

ENDA LUŽKOVA Näpi

AAVO SUURKAEV Levala

85. sünnipäeval

ELLE ERTSEN Sämi-Tagaküla

84. sünnipäeval

LEIDA LAMBUR Sõmeru

LINDA HEIN Sõmeru

83. sünnipäeval

REIN PÄRG Taaravainu

SILVI ORUMETS Uhtna

VÄRDI SIRELBU Lasila

82. sünnipäeval

MARIKA KRUUSOJA Ubja

81. sünnipäeval

PJOTR TIMONOVITŠ Näpi

JOHANNES VÄISÄNEN Vaeküla

80. sünnipäeval

ANTS VAHU Sõmeru

AIVI KOITUE Tõrma

HENNO VEISSBACH Veltsi

TÕNU KIKKERPUU Sõmeru

75. sünnipäeval

HANS LAEV Sõmeru

MARE VIIBER Koovälja

GALINA MEER Tõrma

BORISS TAMM Taaravainu

70. sünnipäeval

LUULE TOHVRI Lasila

ENN MÄE Sõmeru

ENNO KAASIK Sõmeru

JEUGENI PROHORENKO Sõmeru

NINA ROMANOVA Tõrma

ILMAR JOSUA Uhtna

ÜLO KULDKEPP Karitsa

VALTER LOKMAN Aresi

ARVO VILLAU Sõmeru

MARE VEIELAINEN Ussimäe